

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΚΟΛΙΚΟΥ ΤΙΝΤΙΚΟΥ 44/2
ISSN: 1105-7315

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΔΡ. ΦΥΛ. 151 ΧΡΟΝΟΣ 316, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021 - ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

editorial

Συμπληρώνονται ήδη δυο χρόνια από τη στιγμή που μπήκε στη ζωή μας η πανδημία κι ο **Π**λανήτης δεν μπορεί ακόμα να απαλλαγεί από τη ζοφερή της παρουσία. Δυο χρόνια αβελιότητας, αγωνίας, αλλά και θλίψης για τα εκατομμύρια θύματά της σε όλο τον κόσμο, δυο χρόνια περιορισμών σε όλα εκείνα που κάποτε έμοιαζαν αυτονόητα και αδιαπραγμάτευτα. Το μόνο φως που δείχνει να αντιμάχεται το βαθύ σκοτάδι, είναι το αχνοφέγγισμα της ελπίδας· πλησιάζει επιτέλους ο καιρός που η ζωή θα ξαναβρεί τον δρόμο της.

Νέα Χρόνια και οι ευχές όλων μας αναδεικνύουν τον κοινό πόθο: να παραμείνουμε υγιείς και σύντομα να έρθει η στιγμή που θα πετάξουμε τις μάσκες και θα μπορούμε και πάλι να αγκαλιαστούμε, χωρίς δισταγμό, χωρίς φόβο.

Το 2022 βρίσκει τον Σύλλογό μας με νέα Διοίκηση! Ο **Γιώργος Σταματογιάννης**, πρόεδρος τα τελευταία οκτώ χρόνια και με συνεχή παρουσία στη διοίκηση από το μακρινό 1990, παρέδωσε ήδη τη σκυτάλη στον νέο πρόεδρο, τον **Ηλία Κλάππα**. Ευχόμαστε ολόψυχα, και στον ίδιο αλλά και στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο, καλή και δημιουργική θητεία, με σύνεση, αγωνιστικότητα, ενότητα και δημιουργικές ιδέες, για το καλό όλων των δικηγόρων. Το ήπιο και πολιτισμένο κλίμα, μέσα στο οποίο διεξήχθησαν οι εκλογές, φανερώνει για μια ακόμη φορά πως οι δικηγόροι Πειραιά εξακολουθούμε να διατηρούμε το υψηλό επίπεδο, που χρόνια τώρα μας πιστώνουν οι συνάδελφοι όλης της Χώρας.

Στο παρόν τεύχος, δεν θα μπορούσε να λείψει η αποχαιρετιστήρια επιστολή του απερχόμενου προέδρου και οι πρώτες δηλώσεις του νέου προέδρου, φυσικά και η πλήρης αναφορά των αποτελεσμάτων των εκλογών. Όμως, υπάρχει και πλούσια και ταυτόχρονα ιδιαίτερα πρωτότυπη και άκρως ενδιαφέρουσα αρθρογραφία. Ο **Νίκος Γερασίμου** γράφει για τα Θαλάσσια Αιολικά Πάρκα, ένα ζήτημα όχι ευρέως γνωστό, που όμως αξίζει της προσοχής όλων. Ο **Νίκος Κωνσταντινίδης** μας κάνει κοινωνούς μιας ασυνήθιστης, «πρωτοποριακής», όπως ο ίδιος τη χαρακτηρίζει και όπως πράγματι είναι, απόφασης του Γαλλικού Ακυρωτικού, σχετικά με την ποινική ευθύνη του πολυεθνικού κολοσσού «LAFARGE» για τα εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας της ISIS στη Συρία, εγκλήματα, που πέραν όλων των άλλων συνεπειών, προκάλεσαν και ένα μεγάλο κύμα προσφυγικών ροών. Με τις άτυπες επαναπροωθήσεις των προσφύγων, ασχολείται στο πολύ ενδιαφέρον άρθρο του ο **Σπύρος Απέργης**, ενώ με αφορμή την παγκόσμια ημέρα κατά της διαφθοράς, ο **Αριστομένης Μπαλάσκας** αναλύει το πειθαρχικό δίκαιο των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών, που σχετίζεται με αδικήματα διαφθοράς.

Κατά τα λοιπά, ο **Δημήτρης Πιστικός** ταραίζει και πάλι τα νερά με τις εξαιρετικές «ΣΤΙΞΕΙΣ» του και τις πάντα ρηξικέλευθες απόψεις του. Η **Μαρία Σταματογιάννη** ενημερώνει για τα τεκταινόμενα στο CCBE, ο **Θωμάς Σταμόπουλος** επισημαίνει ακούραστα τα κακώς κείμενα, ενώ ο **Δημήτρης Σταθακόπουλος** αναφέρεται στις γαίες επί οθωμανικής αυτοκρατορίας και το καθεστώς τους στην Ελλάδα από το 1830 μέχρι σήμερα.

Η Συντακτική Επιτροπή εύχεται σε όλους η χρονιά που ήδη διανύουμε να χαρίσει υγεία, επιτυχίες και πολλές ευτυχισμένες στιγμές!

Ηλίας Τζιτζικάκης
Συντονιστής Συντακτικής Επιτροπής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡ. ΦΥΛ. 151 ΧΡΟΝΟΣ 31^{ος}, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2021

ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

ISSN: 1108-7315

ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47, ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΤΗΛ.: 210-4176.251

<http://www.dspeir.gr>

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ

ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΜΑΤΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Π.

ΗΛΙΑΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

itzitzikakis@gmail.com

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΚΟΥΤΣΗΣ

lakoutsis.p@gmail.com

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

Αβραμίδης Γιάννης

Αποστολίδου Λίλη

Βλάχος Μιχάλης

Γεωργούλια Ιωάννα

Λακούτσας Πέτρος

Μάναλης Κώστας

Μιχαλακάκος Θεόδωρος

Πατρικοπούλου Ελένη

Πιστικός Δημήτριος

Πλέσσας Διονύσης

Τσελέντης Διονύσης

Τσουρούλης Ευάγγελος

Φλωροπούλου - Μακρή Μαίρη

Editorial του Ηλία Τζιτζικάκη

σελ. 1

Αποχαιρετιστήρια Επιστολή ΔΣΠ
ΕΝΑ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ
31 ΧΡΟΝΩΝ (1990-2021)
του Γιώργου Σταματογιάννη

σελ. 3

Ο καιρός της σποράς του Ηλία Κήληνα

σελ. 4

Συγκρότηση σε Σώμα του Δ.Σ.
και Εκλογή Προεδρείου

σελ. 5

Ανακοίνωση του Προέδρου σχετικά
με την εκλογή του Προεδρείου
του Δ.Σ. (17/1/2022)

σελ. 6

Αποτελέσματα εκλογής
για την ανάδειξη Προέδρου
του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά

σελ. 6

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ
ΣΤΟΝ ΔΣΠ (28 ΚΑΙ 29.11.2021)
για την ανάδειξη προέδρου
και Μελών του ΔΣ του ΔΣΠ
για την περίοδο 1.1.2022
έως 31.12.2022

σελ. 7

ΤΑ 5 ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

σελ. 11

ΠΙΤΑ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΣΠ

σελ. 12

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ
του Νίκου Γ. Γερασίου

σελ. 13

Η ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ
ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
(COUR DE CASSATION)
του Νικολάου Θ. Κωνσταντινίδη

σελ. 17

Άτυπες επαναπροωθήσεις
αλλοδαπών: Μία σοβαρή πηγή
του προσφυγικού ζητήματος
του Σπύρου Ανέργη

σελ. 25

CCBE
επιμέλεια της Μαρίας Σταματογιάννη

σελ. 28

Ενημερώσεις και Δραστηριότητες
του ΔΣΠ του Πέτρου Λακούτση

σελ. 30

Το πειθαρχικό δίκαιο των δημοσίων
υπαλλήλων και λειτουργών που
σχετίζεται με αδικήματα διαφθοράς
του Αριστομένη Μπαλάσκα

σελ. 32

Επιστημονικές του Θωμά Σταμόπουλου

σελ. 40

ΣΤΙΞΕΙΣ - Η Νέα Τάξη πραγμάτων
του Δημήτρη Πιστικού

σελ. 42

Οι γαίες επί οθωμανικής
αυτοκρατορίας και το καθεστώς
τους στην Ελλάδα
από το 1830 μέχρι σήμερα
του Δημήτρη Σταθακόπουλου

σελ. 45

BIBΛΙΑ - ΑΝΘΘΟΛΟΓΙΑ
ποιητών της «3ης Χιλιετίας»
του Δημήτρη Πιστικού

σελ. 48

* Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται
* Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν προσωπικές απόψεις
* Επιτρέπεται η αναδημοσίευση κειμένου υπό
τον όρο να αναγραφεί η πηγή

Τυπογραφείο
Καραγιάννη

Νοταρά 92, Πειραιάς 185 35 | τηλ.: 210 4136 322 - 210 4170 479
e-mail: typokaragianni@gmail.com | site: typokaragianni.gr

Αποχαιρετιστήρια Επιστολή ΔΣΠ

ΕΝΑ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ 31 ΧΡΟΝΩΝ (1990-2021)

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι

Ήταν Μάρτιος 1990 (τότε περίπου 4 χρόνια δικηγόρος). Τότε ξεκίνησε για μένα ένα ταξίδι στη Διοίκηση του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά που δεν γνώριζα την πορεία του. Σε λίγες μέρες ολοκληρώνεται αυτό το ταξίδι, αφού επί 31 συνεχόμενα χρόνια, με τη δική σας επιλογή (ψηφο) είχα συνεχή και αδιάλειπτη συμμετοχή στη Διοίκηση ως Σύμβουλος, Γενικός Γραμματέας και Πρόεδρος (τα τελευταία 8 χρόνια).

Ύψιστη τιμή περιποιεί στο πρόσωπό μου η εμπιστοσύνη και εκτίμηση που μου δείξατε όλα αυτά τα χρόνια. Πάντα προσπάθησα να φανώ αντάξιος των προσδοκιών σας τόσο για το μεγαλύτερο όσο και για το μικρότερο, καταθέτοντας ένα σημαντικό κομμάτι της ψυχής μου με επίγνωση της πραγματικότητας (κοινωνικοοικονομικής και πρόσφατα υγειονομικής), θάρρος, εργατικότητα, αγόγγυστα διεκδικώντας μια καλύτερη καθημερινότητα στον εργασιακό μας χώρο για όλους, χωρίς διακρίσεις και εκπτώσεις, αλλά και ταυτόχρονα την ανάδειξη του δικηγόρου σε πραγματικό θεματοφύλακα και υπερασπιστή ατομικών δικαιωμάτων, ελευθεριών και συνακόλουθα την ενδυνάμωση του κράτους δικαίου.

Στην μακρόχρονη αυτή πορεία συνεργάστηκα, ομονόησα, διαφώνησα και αντιπαράτέθηκα με άξιους και έγκριτους συνάδελφους αλλά και με εκπροσώπους φορέων δημόσιου χαρακτήρα τόσο στον Πειραιά όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα και στην Ευρώπη για την παρέμβαση του κλάδου αλλά και ειδικότερα του ΔΣΠ στα επαγγελματικά (σε θεσμικό και καθημερινό επίπεδο), στα οικονομικά και κοινωνικά δρώμενα, σε εθνικά ζητήματα με γνώμονα πάντα την ανάδειξη του λειτουργηματικού χαρακτήρα του δικηγόρου και την παρεμβατική του συμμετοχή στην κοινωνία. Παράλληλα, θα ήθελα να προτρέψω κυρίως τους νέους συναδέλφους να συμμετάσχουν ενεργά στο Σύλλογο, διεκδικώντας ένα καλύτερο αύριο, αξιοποιώντας τη γνώση που είναι το αενάως ζητούμενο.

Κλείνοντας την επιστολή αυτή θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθένα χωριστά και όλους για το κοινό αυτό «ταξίδι» και να σας πω ότι αισθάνομαι τυχερός που βρέθηκα κοντά και δίπλα σας, αποχωρώ δε από τη Διοίκηση του Συλλόγου με συναισθήματα ευγνωμοσύνης, ηθικής ικανοποίησης, πιστεύοντας ότι υπάρχει στην πορεία αυτή ένα θετικό αποτύπωμα, αναγνωρίσιμο στο μέλλον.

Γιώργος Π. Σταματογιάννης

Πρόεδρος

Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά

Ο καιρός της σποράς

*Γεννιέται ο Θεός αδιάκοπα όπως το θερισμένο τριφύλλι
όπως γεννιέται η ελπίδα του ανθρώπου μετά το όργωμα και την σπορά
(Δημήτρης Πιστικός, Ένατη Σταυροφορία)*

Η θητεία ξεκινά από τη λέξη ευθύνη. Η ευθύνη πάλι πρέπει να ταιριάζει με ένα όραμα και με στόχους. Κάποιους από αυτούς τους πετυχαίνεις, κάποιους όχι, αλλά για να είναι ούριος ο άνεμος πρέπει να ξέρεις σε ποιο λιμάνι κατευθύνεσαι και πού στοχεύεις.

Όραμα και ευθύνη θα πρέπει να είναι η πυξίδα στη δράση του Συμβουλίου που προήλθε από τις πρόσφατες εκλογές.

Ο Σύλλογος του Πειραιά είναι ένας μεγάλος Σύλλογος, στον οποίο προσβλέπουν οι συνάδελφοι όχι μόνο του Πειραιά, αλλά όλης της χώρας.

Πιστεύω ότι είναι καθήκον μας, σε μια εποχή τόσο δύσκολη, να αναδείξουμε τη συλλογικότητα, την ενότητα και τη συμμετοχή ως τρόπο δράσης μας.

Ο συνδικαλισμός είναι η τέχνη να μπορέσουμε συλλογικά να δημιουργήσουμε ιδέες και να βρούμε λύσεις για τα προβλήματα των συναδέλφων, να υπερασπιστούμε τα δικαιώματά μας, το Κράτος Δικαίου και την ανεξαρτησία και ορθή απονομή της Δικαιοσύνης.

Για το νέο Συμβούλιο είναι πολύ σημαντικό να οικοδομήσει πάνω στις κατακτήσεις που έχουν πετύχει οι προηγούμενες διοικήσεις και να διευρύνει τους διαύλους επικοινωνίας και να ενισχύσει τη σχέση εμπιστοσύνης με τους συναδέλφους.

Υπολογίζω ως Πρόεδρος στη συνδρομή όλων των Συμβούλων, αλλά και όλων των συναδέλφων που θέλουν να συμμετάσχουν στη δράση του Συλλόγου. Ο Δικηγορικός Σύλλογος θα είναι ανοιχτός για όλους τους δικηγόρους που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν μέσα από τις Επιτροπές του για τα θεσμικά, συνδικαλιστικά, επιστημονικά και κοινωνικά θέματα που μας απασχολούν.

Γνωρίζω ότι οι συνάδελφοι έχουν υψηλές απαιτήσεις από εμάς. Είναι ώρα να δουλέψουμε και να σπείρουμε νέες ιδέες και να βρούμε λύσεις. Πιστεύω ότι θα μπορέσω και εγώ να δώσω, με το παράδειγμα και τη δουλειά μου, ένα επιπλέον κίνητρο να παλέψουμε ώστε να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις της εποχής.

Αν δεν κοπιάσεις και αν δεν σπείρεις, δεν περιμένεις καρπό, δεν έχεις να ελπίζεις σε τίποτα. Όπως λέει ο ποιητής, το όργωμα και η σπορά είναι η γέννα της ελπίδας.

19.1.2022

Ηλίας Ι. Κλάπας
Πρόεδρος ΔΣΠ

Συγκρότηση σε Σώμα του Δ.Σ. και Εκλογή Προεδρείου

Στις **7 Ιανουαρίου 2022** στα γραφεία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά σε ανοιχτή συνεδρίαση, κι ύστερα από πρόσκληση του εκλεγμένου Προέδρου Ηλία Κλάππα, συγκροτήθηκε σε Σώμα το Διοικητικό Συμβούλιο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και εκλέχτηκαν τα μέλη του Προεδρείου. Κατόπιν αυτού το Προεδρείο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά έχει ως ακολούθως

- **Πρόεδρος:** Ηλίας Κλάππας
- **Αντιπρόεδρος:** Πολυχρόνης Περιβολάρης

- **Αντιπρόεδρος:** Ιωάννης Βούτας
- **Γεν. Γραμματέας:** Παναγιώτα Μπουρλετίδου
- **Σύμβουλος-Ταμίας:** Στυλιανός Φαζάκης
- **Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου:** Ευάγγελος Αναγνώστου, Κίμων Γκιουλιστάνης, Ισμήνη Ζώρζου, Χρήστος Πλ. Ηλιάδης, Γεώργιος Καρατζάς, Κυριάκος Καρυδάς, Νικόλαος Μπιλέρης, Βασίλειος Πεταλάς, Διονύσιος Πλέσσας, Ηλίας Πολλάλης, Παναγιώτης Σαπουντζάκης, Μαρία Σταματογιάννη, Αθηνά Σταμελάκη, Ηλίας Τζιτζικάκης.

Το νέο προεδρείο του ΔΣ του ΔΣΠ

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΣΠ

Ανακοίνωση του Προέδρου σχετικά με την εκλογή του Προεδρείου του Δ.Σ. (17/1/2022)

Η συγκρότηση σε σώμα και η εκλογή των μελών του Προεδρείου αποτελεί ύψιστη διαδικασία για το εκλεγμένο από τους συναδέλφους Διοικητικό Συμβούλιο.

Από την πλευρά μου ως Πρόεδρου, ενόψει της συγκρότησης σε σώμα του Δ.Σ., έγινε προσπάθεια να υπάρξει ευρεία ανταλλαγή απόψεων μεταξύ όλων των συνδυασμών με διαφάνεια και σεβασμό στη δημοκρατική αρχή και την ψήφο των συναδέλφων που μας εξέλεξαν.

Θέλω να ευχαριστήσω τους επικεφαλής όλων των συνδυασμών Χρόνη Περιβολάρη, Γιώργο Καραμιζάρη, Τάκη Σαπουντζάκη και Σωτήρη Μπούρο για την ανταπόκριση και τη συμμετοχή τους σε μία ανοιχτή και ειλικρινή συζήτηση στη βάση αρχών.

Συγχαίρω όλα τα εκλεγέντα μέλη στο Προεδρείο του Δικηγορικού Συλλόγου και τους εύχομαι καλή και γόνιμη θητεία προς όφελος των δικηγόρων.

Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω όσους πήραν μέρος στις εκλογές του Προεδρείου, αλλά και όλα τα μέλη του Συμβουλίου για την εξαίρετη διαδικασία.

Με την εκλογή διαπαραταξιακού Προεδρείου και την ανάθεση θέσεων ευθύνης σε μέλη όσο το δυνατόν περισσότερων συνδυασμών, το Δ.Σ. εκπέμπει ένα μήνυμα ενότητας προς όλους τους συναδέλφους και τη διάθεση να ανταποκριθεί συλλογικά στις ανάγκες και απαιτήσεις του δικηγορικού σώματος.

Ο Πρόεδρος
Ηλίας Ι. Κλάππας

Αποτελέσματα εκλογής για την ανάδειξη Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά

Κατά την επαναληπτική ψηφοφορία που διενεργήθηκε στις 5 και 6 .12.2021 ψήφισαν τα μέλη ως εξής:

Εγγεγραμμένοι:	2285
Εφήφισαν :	1133
Έγκυρα ψηφοδέλτια :	1095
Άκυρα ψηφοδέλτια :	12
Λευκά Ψηφοδέλτια :	26

Έλαβαν:

1. Ηλίας Σ. Κλάππας 619 ψήφους

(Συνδυασμός «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ»)

2. Πολυχρόνης Γ. Περιβολάρης 476 ψήφους

(Συνδυασμός «ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ»)

Με βάση τις ψήφους που έλαβαν οι παραπάνω υποψήφιοι, Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά ανακηρύσσεται ο **κ. Ηλίας Κλάππας** του **Ιωάννη**, για την χρονική περίοδο από

01.01.2022 έως **31.12.2025** .

Ο Πρόεδρος της Κεντρικής
Εφορευτικής Επιτροπής
Γιώργος Σταματογιάννης

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΝ ΔΣΠ (28 & 29.11.2021) για την ανάδειξη προέδρου και Μελών του ΔΣ του ΔΣΠ για την περίοδο 1.1.2022 έως 31.12.2020

Κατά τις αρχαιρεσίες της 28^{ης} & 29^{ης} Νοεμβρίου 2021 για την ανάδειξη Προέδρου και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά για την περίοδο από 01/01/2022 έως 31/12/2025, η σειρά επιτυχίας των υποψηφίων είναι η ακόλουθη:

Α) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΠΕΙΡΑΙΑ» (Συνδυασμός 373 ψήφους)

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος: **Καραμιζάρης Γεώργιος του Παναγιώτη** έλαβε **330 ψήφους**

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Μπιλέρης Νικόλαος του Θεοδώρου

164 ψήφους

Σταματογιάννη Μαρία του Παναγιώτη

154 ψήφους

Μπουρλετίδου Παναγιώτα (Γιώτα) του Ανδρέα

149 ψήφους

Αναγνώστου Ευάγγελος του Σταματίου

125 ψήφους

Τζιτζικάκης Ηλίας του Εμμανουήλ

102 ψήφους

Αθανασόπουλος Γεώργιος του Κωνσταντίνου

96 ψήφους

Κολοβός Κωνσταντίνος του Βασιλείου

81 ψήφους

Κεπεσίδης Αντώνιος του Ιορδάνη

80 ψήφους

Κρητικού Ραχήλ του Εμμανουήλ

76 ψήφους

Σταυρουλάκη Ευδοκία (Εύη) του Νικολάου

75 ψήφους

Βαλμάς-Βλουτής Κωνσταντίνος του Παναγιώτη

72 ψήφους

Αλειφεροπούλου Μαρίνα του Νικολάου

70 ψήφους

Μπανταβάνης Κωνσταντίνος του Χρήστου

69 ψήφους

Χατζηϊωάννου Αικατερίνη του Παναγιώτη

69 ψήφους

Κλαπαδάκης Μιλτιάδης-Παναγιώτης του Εμμανουήλ

68 ψήφους

Βραχάτης Διονύσιος του Γεωργίου

58 ψήφους

Γιαννακοπούλου Θεοδώρα του Αθανασίου

56 ψήφους

Ανούστης Αντώνιος του Σταματίου

53 ψήφους

Κατόπιν ισοψηφίας των:

Α. Μπανταβάνης Κωνσταντίνος του Χρήστου

69 ψήφους

Χατζηϊωάννου Αικατερίνη του Παναγιώτη

69 ψήφους

Η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:

Α. Μπανταβάνης Κωνσταντίνος του Χρήστου

Χατζηϊωάννου Αικατερίνη του Παναγιώτη

Β) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ» (Συνδυασμός 239 ψήφους)

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος: **Κλάππας Ηλίας του Ιωάννη** έλαβε

385 ψήφους

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Βούτας Ιωάννης του Ζαχαρία
Ηλιάδης Χρήστος του Πλούταρχου
Σταμελάκη Αθηνά του Γεωργίου
Πολλάλης Ηλίας του Δημητρίου
 Κασιμάτης Αντώνιος του Νικήτα
 Κοντοδήμος Δήμος του Γεωργίου
 Αποστολίδου Ευαγγελία (Λίλη) του Γεωργίου
 Ιωάννου Ηλίας του Δημητρίου
 Ανδρουλή Μαργαρίτα του Θεοδώρου
 Δαμαλίδου Ελένη του Γεωργίου
 Μαχαίρα Ευσταθία (Έφη) του Ιωάννη
 Πετρίδη Ελισσάβετ του Ελευθερίου
 Λαμπράκης Κωνσταντίνος του Δημητρίου
 Πετεινάτος Νικόλαος του Γερασίμου
 Δρακουλόγκωνας Δρακούλης (Λάκης) του Βασιλείου
 Πέππας Θεόδωρος του Ανδρέα
 Κάσσης Νικόλαος του Γρηγορίου
 Λαυρεντιάδου Μελίνα του Πέτρου

119 ψήφους
 84 ψήφους
 80 ψήφους
 77 ψήφους
 75 ψήφους
 71 ψήφους
 66 ψήφους
 64 ψήφους
 61 ψήφους
 59 ψήφους
 53 ψήφους
 49 ψήφους
 47 ψήφους
 45 ψήφους
 45 ψήφους
 44 ψήφους
 42 ψήφους
 42 ψήφους

Κατόπιν ισοψηφίας των:

- Α. Δρακουλόγκωνας Δρακούλης (Λάκης) του Βασιλείου
 Πετεινάτος Νικόλαος του Γερασίμου
 Β. Κάσσης Νικόλαος του Γρηγορίου
 Λαυρεντιάδου Μελίνα του Πέτρου

45 ψήφους
 45 ψήφους
 42 ψήφους
 42 ψήφους

η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:

- Α. Πετεινάτος Νικόλαος του Γερασίμου
 Δρακουλόγκωνας Δρακούλης (Λάκης) του Βασιλείου
 Β. Κάσσης Νικόλαος του Γρηγορίου
 Λαυρεντιάδου Μελίνα του Πέτρου

Γ) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού

«ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ» (Συνδυασμός 433 ψήφους)

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος: **Περιβολάρης Πολυχρόνης του Γεωργίου** έλαβε

384 ψήφους

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Πεταλάς Βασίλειος του Κωνσταντίνου
Καρατζάς Γεώργιος του Μιχαήλ
Γκιουλιστάνης Κίμων του Δημητρίου
Πλέσσας Διονύσιος του Πέτρου
Ζώρζου Ισμήνη του Αντωνίου
 Βαθειά Χριστίνα του Ιωάννη
 Μιχαηλίδης Γεώργιος του Ιωάννη
 Μαζαράκη Ελένη του Σπυρίδωνος
 Χαμαριάς Ηλίας του Σωκράτη
 Σταθακόπουλος Κωνσταντίνος του Φιλίππου
 Καλομπράτσου Ιωάννα του Αντωνίου
 Κρουστάλλης Κωνσταντίνος του Πολυχρόνη

220 ψήφους
 189 ψήφους
 169 ψήφους
 150 ψήφους
 140 ψήφους
 136 ψήφους
 131 ψήφους
 116 ψήφους
 114 ψήφους
 101 ψήφους
 95 ψήφους
 90 ψήφους

Φραγκιαδάκης Γεώργιος του Αριστείδη
Στρατηγός Διονύσιος του Γεωργίου
Δαμιανού Καλλιόπη-Λάουρα (Πώλα) του Θεοδώρου
Κούπα Άννα του Σπυρίδωνος
Παναγιωτακοπούλου Διονυσία (Σίσσυ) του Δημητρίου

87 ψήφους
81 ψήφους
67 ψήφους
60 ψήφους
50 ψήφους

**Δ) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού
«ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ»** (Συνδυασμός 112 ψήφους)

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος: **Σαπουντζάκης Παναγιώτης του Γεωργίου** έλαβε

78 ψήφους

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Καρυδάς Κυριάκος του Ελευθερίου

Δίπλα Μαριάννα του Ηρακλή
Κόντος Απόστολος του Γεωργίου
Παπαοικονόμου Στυλιανή (Στέλα) του Ιωάννη
Ανδριομένου Κυριακή (Κορίνα) του Εμμανουήλ
Ξυλαρδιστός Ιωάννης του Βασιλείου
Μυλωνάς Στέφανος του Ευαγγέλου
Καπελλάκου Ευαγγελία του Ελευθερίου
Σαπουντζάκης Γεώργιος του Παναγιώτη
Λέλη Γεωργία του Παναγιώτη
Χασανάκος Δικαίος του Ιωάννου
Καρδαράς Λεωνίδα του Εμμανουήλ
Αργυρόπουλος Θεόδωρος του Ηλία
Κωνσταντέλου Βασιλική (Αλίκη) του Παναγιώτη
Μανουδάκης Γεώργιος του Κωνσταντίνου
Μαριόλης Δημήτριος του Παναγιώτη
Κριτσιώπης Γεώργιος του Κωνσταντίνου

61 ψήφους
43 ψήφους
42 ψήφους
40 ψήφους
38 ψήφους
38 ψήφους
36 ψήφους
36 ψήφους
35 ψήφους
35 ψήφους
34 ψήφους
33 ψήφους
31 ψήφους
31 ψήφους
28 ψήφους
27 ψήφους
26 ψήφους

Κατόπιν ισοψηφίας των:

- A. Ανδριομένου Κυριακή (Κορίνα) του Εμμανουήλ
Ξυλαρδιστός Ιωάννης του Βασιλείου
B. Καπελλάκου Ευαγγελία του Ελευθερίου
Μυλωνάς Στέφανος του Ευαγγέλου
Γ. Λέλη Γεωργία του Παναγιώτη
Σαπουντζάκης Γεώργιος του Παναγιώτη
Δ. Αργυρόπουλος Θεόδωρος του Ηλία
Κωνσταντέλου Βασιλική (Αλίκη) του Παναγιώτη

38 ψήφους
38 ψήφους
36 ψήφους
36 ψήφους
35 ψήφους
35 ψήφους
31 ψήφους
31 ψήφους

Η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:

- A. Ανδριομένου Κυριακή (Κορίνα) του Εμμανουήλ
Ξυλαρδιστός Ιωάννης του Βασιλείου
B. Μυλωνάς Στέφανος του Ευαγγέλου
Καπελλάκου Ευαγγελία του Ελευθερίου
Γ. Σαπουντζάκης Γεώργιος του Παναγιώτη
Λέλη Γεωργία του Παναγιώτη
Δ. Αργυρόπουλος Θεόδωρος του Ηλία
Κωνσταντέλου Βασιλική (Αλίκη) του Παναγιώτη

Ε) Σειρά επιτυχίας υποψηφίων του Συνδυασμού

«ΕΝΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟ ΔΣΠ» (Συνδυασμός 75 ψήφους)

Ο Υποψήφιος Πρόεδρος: **Μπούρος Σωτήριος** του **Χαριλάου** έλαβε

65 ψήφους

Οι Υποψήφιοι Σύμβουλοι έλαβαν:

Φαζάκης Στυλιανός του **Κωνσταντίνου**

42 ψήφους

Καρδαράς Ιωάννης του Λεωνίδα

42 ψήφους

Μαγκλή Αναστασία του Χαραλάμπους

40 ψήφους

Ευαγγελοπούλου Ελένη του Παναγιώτη

39 ψήφους

Σταθάκη Μαρία του Γεωργίου-Ευαγγέλου

38 ψήφους

Αλικάκου Αντιγόνη του Μιλτιάδη

34 ψήφους

Βανδώρου Αφροδίτη του Χαραλάμπους

34 ψήφους

Μπάλιας Κωνσταντίνος του Γεωργίου

32 ψήφους

Κυλάκου Αικατερίνη του Κυριακούλη

31 ψήφους

Σούλα Φωτεινή του Νικολάου

31 ψήφους

Μελά Σταυρούλα (Βάνα) του Κωνσταντίνου

30 ψήφους

Σαξώνη Μαρία του Ευαγγέλου

30 ψήφους

Κουντούρη Κυριακή του Ευαγγέλου

27 ψήφους

Μιχαλακάκος Θεόδωρος του Φωτίου

25 ψήφους

Κουτσός Χαραλάμπος του Νικολάου

25 ψήφους

Σουβατζής Αλέξανδρος του Γεωργίου

23 ψήφους

Κατόπιν ισοψηφίας των:

Α. Καρδαράς Ιωάννης του Λεωνίδα

42 ψήφους

Φαζάκης Στυλιανός του Κωνσταντίνου

42 ψήφους

Β. Αλικάκου Αντιγόνη του Μιλτιάδη

34 ψήφους

Βανδώρου Αφροδίτη του Χαραλάμπους

34 ψήφους

Γ. Κυλάκου Αικατερίνη του Κυριακούλη

31 ψήφους

Σούλα Φωτεινή του Νικολάου

31 ψήφους

Δ. Μελά Σταυρούλα (Βάνα) του Κωνσταντίνου

30 ψήφους

Σαξώνη Μαρία του Ευαγγέλου

30 ψήφους

Ε. Κουτσός Χαραλάμπος του Νικολάου

25 ψήφους

Μιχαλακάκος Θεόδωρος του Φωτίου

25 ψήφους

Η Εφορευτική Επιτροπή διενήργησε κλήρωση και έλαβαν την ακόλουθη σειρά:

Α. Ο Καρδαράς Ιωάννης του Λεωνίδα κατέθεσε στον Δ.Σ.Π. την υπ' αριθ. Πρωτ. 3252/1.12.2021 δήλωση μη αποδοχής της εκλογής του (άρθρο 123 του Κώδικα Δικηγόρων) και κατά συνέπεια λόγω της μη αποδοχής αυτής δεν θα λάβει μέρος στην προβλεπόμενη κατά το άρθρο 118 κλήρωση ενώπιον της Εφορευτικής Επιτροπής και συνακόλουθα την εκλογική θέση καταλαμβάνει ο ισοψηφής Φαζάκης Στυλιανός του Κωνσταντίνου.

Β. Αλικάκου Αντιγόνη του Μιλτιάδη

Βανδώρου Αφροδίτη του Χαραλάμπους

Γ. Κυλάκου Αικατερίνη του Κυριακούλη

Σούλα Φωτεινή του Νικολάου

Δ. Μελά Σταυρούλα (Βάνα) του Κωνσταντίνου

Σαξώνη Μαρία του Ευαγγέλου

Ε. Μιχαλακάκος Θεόδωρος του Φωτίου

Κουτσός Χαραλάμπος του Νικολάου

ΤΑ 5 ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

Οι συνάδελφοι, που μετείχαν στην διενέργεια των αρχαιρεσιών ως πρόεδροι και μέλη των εκλογικών τμημάτων, εργάστηκαν με ζήλο και έφεραν σε πέρας το έργο τους και είναι άξιοι συγχαρητηρίων.

1° Εκλογικό τμήμα:
Κουλουρίδης Νικόλαος, Πρόεδρος,
Γιαλούρης Αναστάσιος,
Κηπιώτου Σταματίνα,
Παπαδόπουλος Ιωάννης-Μωϋσής

2° εκλογικό τμήμα:
Βελουδογιάννη Ελένη, Πρόεδρος,
Σουμερλής Σταμάτης,
Σιβίλιας Παναγιώτης

3° εκλογικό τμήμα:
Κατσούλης Σταύρος,
Μυρίλλος Νικόλαος,
Πλάκα Βασιλική

4° εκλογικό τμήμα:
Σαββίδου Όλγα, Πρόεδρος,
Ράμφος Πέτρος,
Στάπας Παναγιώτης,
Ιωσηφέλλης Κυριάκος

5° εκλογικό τμήμα:
Γαλανοπούλου Μαρία, Πρόεδρος,
Γεράκη Αθηνά,
Απέργης Στέφανος

ΠΙΤΑ ΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΔΣΠ

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Δικηγορικός σύλλογος Πειραιά έκοψε την πρωτοχρονιάτικη πίτα του υπαλληλικού προσωπικού στις 14.1.2022 στην αίθουσα εκδηλώσεων παρουσία μελών του Διοικητικού συμβουλίου και του πρώην προέδρου ΔΣΠ Γιώργου Σταματογιάννη.

Ο Πρόεδρος του ΔΣΠ Ηλίας Κλάμπας αφού χαιρέτισε τους υπαλλήλους και έδωσε τις ευχές του για καλή χρονιά εν συνεχεία έκοψε την καθιερωμένη πίτα όπου το φλουρί έτυχε στην κ. Ευαγγελία Χατζή. Και του χρόνου με υγεία.

Η κοπή πίτας των υπαλλήλων του ΔΣΠ 2022

Η διανομή του Ημερολογίου ΔΣΠ έτους 2022

Η γραμματεία του ΔΣΠ σας ενημερώνει ότι το Ημερολόγιο του ΔΣΠ για το έτος 2022 θα αρχίσει να διανέμεται στα μέλη του από τις 20.1.2022 στα γραφεία του Συλλόγου. 1ος όροφος.

ΘΑΛΑΣΣΙΑ

ΑΙΟΛΙΚΑ ΠΑΡΚΑ

του Νίκου Γ. Γερασίου
Δικηγόρου Πειραιά, LL.M., Soton

Μεγάλος θόρυβος έχει πρόσφατα ξεκινήσει από την προσπάθεια του Ελληνικού κράτους να αναπτύξει και εγκαταστήσει θαλάσσια αιολικά πάρκα, παρά τη μέχρι τώρα σημαντική διείσδυση των φωτοβολταϊκών και αιολικών πάρκων ξηράς.

Πράγματι, με αφορμή την εκπεφρασμένη θέληση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για σύντομη απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και την ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, που προβλέπει αύξηση της αιολικής ισχύος στην Ευρώπη τα 60 GW μέχρι το 2030 και 200 GW μέχρι το 2050, γίνεται αντιληπτό ότι και η χώρα μας πρέπει και οφείλει να μην παραμείνει αδρανής στις διεθνείς εξελίξεις. Οι κυριότερες χώρες στην Ευρώπη, όπου έχουν αναπτυχθεί θαλάσσια αιολικά πάρκα είναι 40 στο Ηνωμένο Βασίλειο, συνολικής ισχύος 9.945 MW, 28 στη Γερμανία, συνολικής ισχύος 7.445 MW, 14 πάρκα στη Δανία, συνολικής ισχύος 1.703 MW, 8 στο Βέλγιο, συνολικής ισχύος 1.556 MW και 6 στην Ολλανδία, με ενεργειακούς «παίκτες» στην ανάπτυξη της πλωτής τεχνολογίας τη Νορβηγική εταιρεία Equinor, τη Δανέζικη Copenhagen Offshore Partners,

την Ισπανική Iberdrola, την OceanWind (προϊόν κοινοπραξίας της Πορτογαλικής EDP και της Γαλλικής Engie). Το πλουσιότερο αιολικό δυναμικό στη χώρα μας, μαζί με το τεράστιο ενδιαφέρον των Ελληνικών θαλασσών για παρόμοιες επενδύσεις, αποτελούν το μαγνήτη για τα μεγαθήρια αυτά να προσελκυσθούν και να επενδύσουν σημαντικά κεφάλαια στην Ελλάδα. Μάλιστα, πρόσφατη μελέτη της Επιτροπής υπολογίζει στη χώρα μας το διαθέσιμο θαλάσσιο αιολικό δυναμικό να αγγίζει τα 160 GW, που σήμερα φαντάζει τεράστιο έως ανέφικτο. Σημαντικό κίνητρο για την ανάπτυξη των θαλάσσιων αιολικών πάρκων αποτελεί ασφαλώς η προσπάθεια αντιμετώπισης των μεγάλων κοινωνικών αντιδράσεων και εμποδίων (τοπικοί δήμοι, κοινότητες, περιβαλλοντικές ενώσεις και συναφείς οργανώσεις) στην ανάπτυξη των μεγάλων κοινών αιολικών πάρκων στην Ηπειρωτική Ελλάδα, που πολλές φορές καταλήγουν στις αίθουσες του Συμβουλίου της Επικρατείας. Έτσι, κυριαρχεί πλέον η άποψη ότι με τα θαλάσσια αιολικά πάρκα θα μετριάσει η αντίδραση απέναντι στα νέα επενδυτικά σχέδια, δεδομένου ότι θα υπάρχουν ασφαλείς αποστάσεις

από την ακτή και πιο ευέλικτα περιβαλλοντικά, αρχαιολογικά, τουριστικά και εθνικά – στρατιωτικά κριτήρια.

Κατασκευαστικά τα θαλάσσια αιολικά πάρκα μπορούν να εγκατασταθούν είτε με τη μορφή σταθερής έδρασης στον πυθμένα της θάλασσας σε μικρά βάθη, είτε με τη μορφή πλωτών κατασκευών, όπου τοποθετούνται ανεμογεννήτριες. Στην Ευρώπη σήμερα έχουν εγκατασταθεί μόνο 2 μικρά ΘΑΠ με πλωτές ανεμογεννήτριες, 1 στη Σκωτία με 5 ανεμογεννήτριες, ισχύος 30 MW (έργο Hywind) και 1 στην Πορτογαλία με 3 ανεμογεννήτριες, ισχύος 25 MW, ενώ υπάρχουν και αρκετά άλλα παρόμοια έργα υπό ανάπτυξη στην Αγγλία, Γαλλία, Γερμανία, Νορβηγία και Ισπανία.

Αη-Στράτη, στην Κω, στην Κάσο, στην Εύβοια και στην Αττική, όπου είχαν υποβληθεί και σχετικές αιτήσεις από γνωστούς Ελληνικούς ενεργειακούς ομίλους για τη λήψη των σχετικών αδειών, χωρίς όμως να έχουν φτάσει στο στάδιο της ολοκλήρωσης της αδειοδοτικής διαδικασίας και φυσικά της εγκατάστασης και της κατασκευής.

Αυτονόητα, το νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας των θαλασσίων αιολικών πάρκων αποτελεί ζητούμενο, αφού θα πρέπει να επιλυθούν τα επιμέρους θέματα όπως είναι η χωροθέτηση, η διαδικασία αδειοδότησης και εν τέλει η αποζημίωση των επενδυτών. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει ξεκινήσει τις σχετικές διαδικασίες και πρωτοβουλίες και

Μάλιστα, επισημαίνεται, ότι η δεύτερη τεχνολογική πρόταση μπορεί να προσελκύσει ωφέλιμη εγκατάσταση σοβαρών και σημαντικών αιολικών πάρκων σε μεγάλα βάθη, όπως συναντάμε στις Ελληνικές θάλασσες. Τέτοια πιλοτικά έργα δεν έχουν γίνει μέχρι σήμερα στη χώρα μας. Όμως, στο παρελθόν, έπειτα από σχετικές μελέτες φορέων, είχαν επιλεγεί συγκεκριμένες περιοχές, όπως στην Αλεξανδρούπολη, στη Λήμνο, στον

με βάση τις πρόσφατες δηλώσεις του αρμόδιου Υπουργού, αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι τον ερχόμενο Ιούνιο του 2021, μαζί με το νομοθετικό πλαίσιο των πλωτών φωτοβολταϊκών πάρκων και την αποθήκευση ενέργειας, ενδεχομένως και με την παραγωγή «πράσινου» υδρογόνου.

Το σημερινό υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για τα θαλάσσια αιολικά πάρκα είναι ακόμα ατελές, στη γενική του όμως θεώρηση στηρίζεται στο ν.

3468/2006, ο οποίος στο άρθρο 7 αυτού προβλέπει ότι:

«Οι σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ καθώς και κάθε έργο που συνδέεται με την κατασκευή και τη λειτουργία τους συμπεριλαμβανομένων των έργων σύνδεσής τους με το Σύστημα ή το Δίκτυο, επιτρέπεται να εγκαθίστανται και να λειτουργούν γ) σε αιγιαλό, παραλία, θάλασσα ή σε πυθμένα της, εφόσον έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα χρήσης τους σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2971/2001 (ΦΕΚ 185 Α) όπως ισχύει».

Παράλληλα, ο παραπάνω ν. 3468/2006 επέφερε διάφορες τροποποιήσεις στο άρθρο 14 του ν. 2971/2001 και με βάση αυτές έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα στη ΡΑΕ 15 αιτήσεις για θαλάσσια αιολικά πάρκα, συνολικής ισχύος 1,9 GW. Πέραν τούτων, το Δεκέμβριο του 2008 θεσπίστηκε το «Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ» (ΕΧΠ – ΑΠΕ, ΚΥΑ 49828/2008), που στο άρθρο 5 παρ. 1 (δ') περιλαμβάνει πρόβλεψη για εγκατάσταση θαλάσσιων αιολικών πάρκων και θέτει κριτήρια χωροθέτησης γι' αυτά.

Στη συνέχεια, με το ν. 3851/2010 υπήρξαν τροποποιήσεις στο νομοθετικό πλαίσιο, σύμφωνα με τις οποίες α) σταμάτησε η περαιτέρω χορήγηση αδειών παραγωγής, β) απαγορεύθηκε η υποβολή νέων αιτήσεων, γ) προβλέφθηκε ότι η αδειοδότηση και χωροθέτηση των ΘΑΠ θα γίνεται με την επιμέλεια της Διοίκησης μέχρι την έκδοση της άδειας εγκατάστασης, ενώ τέλος, θα πραγματοποιείται διαγωνισμός για την έκδοση κάθε συγκεκριμένης άδειας.

Η συλλογιστική του παραπάνω νόμου ήταν ότι η εγκατάσταση των θαλασσίων αιολικών πάρκων θα πραγματοποιείται σύμφωνα με την εκπόνηση ειδικού σχεδίου, με τη διαδικασία της στρατηγικής και περιβαλλοντικής εκτίμησης (ΣΠΕ), που θα εγκρίνεται με Προεδρικό Διάταγμα, το

οποίο και θα καθορίζει την ακριβή θέση των θαλασσίων αιολικών πάρκων, τη θαλάσσια έκτασή τους, καθώς και την προβλεπόμενη ηλεκτρική ισχύ τους. Μετά την έκδοση της άδειας εγκατάστασης, προβλέπεται η προκήρυξη ανοικτού δημόσιου διαγωνισμού για την εκτέλεση των έργων κατασκευής τους και της σύνδεσής τους με το Σύστημα, με αντάλλαγμα την παραχώρηση της εκμετάλλευσής τους στον ανάδοχο για το χρονικό διάστημα που θα συμφωνείται.

Ως προς την καταβαλλόμενη αποζημίωση για την ενέργεια που παράγεται από τα θαλάσσια αιολικά πάρκα, εκδόθηκε στη συνέχεια ο ν. 4414/2016, που με το άρθρο 4 παρ. 10 αυτού παρέχει τη δυνατότητα για προσαυξημένη τιμή αναφοράς για εκείνα τα θαλάσσια αιολικά πάρκα που συνδέονται με νέα υποθαλάσσια σύνδεση. Η δαπάνη αυτή καταβάλλεται από τους κατόχους τους. Επίσης, με νέα Υπουργική Απόφαση της 13.12.2017 προβλέφθηκε η δυνατότητα διεξαγωγής ειδικών ανταγωνιστικών διαδικασιών για θαλάσσια αιολικά πάρκα με νέα υποθαλάσσια σύνδεση, ενώ με το άρθρο 4 παρ. 12 του παραπάνω νόμου, για θαλάσσια αιολικά πάρκα ισχύος πάνω από 250 MW, προβλέφθηκε η δυνατότητα εξαιρέσής τους από τις ανταγωνιστικές διαδικασίες σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αριθμό ΕΕC 200/01.

Ακόμη, σχετικά πρόσφατα το 2018, ψηφίστηκε ο ν. 4546/2018 με τίτλο «Θέσπιση πλαισίου για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό σε εφαρμογή της οδηγίας 2014/89/ΕΕ», σύμφωνα με τον οποίο τα θαλάσσια αιολικά πάρκα αποτελούν εφαρμογή του ενεργειακού τομέα που περιλαμβάνεται στους στόχους του εθνικού θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, ο οποίος θέτει «στρατηγικές κατευθύνσεις» και υποδεικνύει τις προτεραιότητες για την εκπόνηση θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων. Μάλιστα, ο χωροταξικός αυτός σχεδιασμός έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι

31.03.2021. Προφανώς, έχει ληφθεί παράταση της προθεσμίας.

Ως προς τη διεθνή εμπειρία για την ανάπτυξη των θαλασσίων αιολικών πάρκων, θα επισημάνουμε τις συντονισμένες ενέργειες του Εθνικού Ιδρύματος Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας στην Ελλάδα (ΚΑΠΕ) και της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Αιολικής Ενέργειας (ΕΛΕΤΑΕΝ). Σκοπός του έργου τους ήταν να συγκεντρώσουν και να αναλύσουν επιλεκτικά, τις πρακτικές των χωρών όπου έχουν ήδη αναπτυχθεί και λειτουργούν θαλάσσια αιολικά πάρκα. Για το σκοπό αυτό, επιλέχθηκαν κυρίως οι χώρες: α) του Βελγίου, καταρχάς, το οποίο έχει υιοθετήσει το αποκαλούμενο «συγκεντρωτικό» μοντέλο της ανάπτυξης των θαλασσίων αιολικών πάρκων μέσα στα χωρικά του ύδατα, τα οποία στη συνέχεια παραχωρούνται με διαγωνιστικές διαδικασίες στους ιδιώτες – επενδυτές, β) του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο χρησιμοποιεί το λεγόμενο «αποκεντρωμένο» μοντέλο, σύμφωνα με το οποίο το κράτος έχει το ρυθμιστικό ρόλο, οριοθετεί τα χωροταξικά σχέδια και στη συνέχεια επιλέγει τους επενδυτές με διαγωνιστικές διαδικασίες με κριτήρια την οικονομική και τεχνική ικανότητά τους να τα υλοποιήσουν και γ) της Δανίας και Ολλανδίας που ακολουθούν το αποκαλούμενο «ενδιάμεσο» μοντέλο, σύμφωνα με το οποίο η δημόσια αρχή αναλαμβάνει τα πάντα από την επιλογή της θέσης εγκατάστασης μέχρι την πλήρη αδειοδότηση των θαλασσίων πάρκων, τα οποία

στη συνέχεια παραχωρούνται στους ιδιώτες – επενδυτές με μειοδοτικό διαγωνισμό.

Με βάση τη διεθνή εμπειρία, το γενικό ρυθμιστικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και εγκατάσταση των θαλασσίων αιολικών πάρκων στη χώρα μας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τα παρακάτω στοιχεία:

- α) το χωροταξικό σχεδιασμό, που να διασφαλίζει τη βέλτιστη αξιοποίηση των θαλασσίων αιολικών πάρκων, λαμβάνοντας υπόψη και άλλες θαλάσσιες δραστηριότητες, όπως είναι η ναυσιπλοΐα (εσωτερική και διεθνής), η αλιεία, ο τουρισμός και η θαλάσσια περιήγηση
- β) την αναγκαία αδειοδότηση και τις εν γένει διαδικασίες για την ολοκλήρωσή της
- γ) τον τεχνικό σχεδιασμό για τη μελέτη εγκατάστασης και ανάπτυξης των θαλασσίων αιολικών πάρκων
- δ) την τελική διασύνδεση των θαλασσίων αιολικών πάρκων με το Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) και
- ε) τον αναγκαίο οικονομικό ανταγωνισμό που προβλέπει τη βιωσιμότητα των επενδύσεων αυτών.

Το πεδίο δόξης είναι λαμπρό για τα θαλάσσια αιολικά πάρκα στη χώρα μας. Απομένει μόνο η γρήγορη υιοθέτηση και θεσμοθέτηση του νέου νομοθετικού πλαισίου από το αρμόδιο Υπουργείο Περιβάλλοντος για την προσέλκυση ημεδαπών και αλλοδαπών επενδυτών.

Η ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (COUR DE CASSATION)

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ LAFARGE ΓΙΑ ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΡΑΞΕ Η ISIS ΣΤΗΝ ΣΥΡΙΑ

του **Νικολάου Θ. Κωνσταντινίδη**
Δρ.Ν. Δικηγόρου Πειραιά

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Η υπόθεση ξεκίνησε με κατάθεση μήνυσης από το Γαλλικό Υπουργείο των Οικονομικών για την παραβίαση τελωνειακών κανόνων σχετικά με παράνομες οικονομικές δραστηριότητες, μεταξύ Γαλλίας και Συρίας. Όμως στη συνέχεια το European Center for Constitutional and Human Rights, η ΜΚΟ Sherpa και 11 Σύριοι πρώην εργάτες της θυγατρικής (στη Συρία) της Γαλλικής πολυεθνικής εταιρείας Lafarge (η οποία είναι μία γιγαντιαία τσιμεντοβιομηχανία) έκαναν παρέμβαση δικονομικά στην ποινική διαδικασία στα Δικαστήρια στο Παρίσι στο Cour de Cassation (Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο) ενεργώντας ως

πολιτική αγωγή και ζητώντας την ποινική δίωξη, αυτή τη φορά, για σωρεία σοβαρών ποινικών αδικημάτων, τόσο, της ίδιας της Γαλλικής εταιρείας για πράξεις που τελέσθηκαν στη Συρία κατά τα έτη 2013-2014, όσο και των διευθυνόντων συμβούλων (CEO) της, το ίδιο χρονικό διάστημα.

Ειδικότερα, τα ποινικά αδικήματα για τα οποία ζήτησαν την ποινική δίωξη και την τιμωρία των φερόμενων ως ενόχων, είναι:

- α) η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρο 421-2-2 Γαλλικού Π.Κ.)
- β) η συμμετοχή σε εγκλήματα πολέμου (άρθρο 461-2ς Γαλλικού Π.Κ.)
- γ) η συμμετοχή σε εγκλήματα κατά της ανθρω-

πότητας (άρθρο 212-1ς Γαλλικού Π.Κ.)

δ) η σκόπιμη απειλή/έκθεση σε κίνδυνο ανθρώπων (άρθρο 223-1 Γαλλικού Π.Κ.)

ε) η εκμεταλλευτική εργασία, οι αναξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και η καταναγκαστική εργασία (άρθρα 225-13, 225-14-1, 225-14-2 Γαλλικού Π.Κ.)

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Η απόφαση του Γαλλικού Ακυρωτικού της 7-9-2021 έκρινε, κατά τρόπο πρωτοποριακό, σημαντικά νομικά ζητήματα, πρωτίστως, ποινικού δικαίου, εμμέσως, όμως, επίσης ζητήματα εταιρικού / εμπορικού, εργατικού αλλά και ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

1. Η απόφαση δέχθηκε την ποινική ευθύνη και ειδικότερα την ύπαρξη δόλου της Γαλλικής εταιρείας τσιμέντου Lafarge για την κατηγορία της συμμετοχής σε εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Κατά το Γαλλικό Ποινικό Δίκαιο μία ποινική δίωξη ασκείται όταν υπάρχουν σοβαρές ή συγκλίνουσες ενδείξεις για την διάπραξη ενός ποινικού αδικήματος. *«Selon la loi, une mise en examen est subordonnée à l'existence d'indices graves ou concordants qui rendent vraisemblable la commission d'une infraction».*

Το Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο, όπως και ο Ελληνικός Άρειος Πάγος, κρίνει μόνο επί ζητημάτων εφαρμογής και ερμηνείας του Νόμου. *«Les Chambres de l'instruction sont souveraines lorsqu'elles apprécient l'existence et la valeur probatoire des faits qui peuvent justifier une mise en examen. Par conséquent, lorsqu'elle contrôle leurs décisions, la Cour de cassation se limite à vérifier que les chambres de l'instruction n'ont pas commis d'erreur de droit et que leurs motivations ne sont ni insuffisantes ni contradictoires.».*

Στη Γαλλία η ποινική ευθύνη νομικών προσώπων (εταιρειών κλπ.) έχει θεσμοθετηθεί, ήδη, από το έτος 2005, σύμφωνα με το άρθρο 121-2

του Γαλλικού Π.Κ. Επίσης, η ποινική ευθύνη φυσικών ή νομικών προσώπων για εγκλήματα που διαπράττονται εκτός Γαλλικού εδάφους προβλέπεται στο άρθρο 113-6 του Γαλλικού Π.Κ.

Ειδικότερα, το Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο, αποφάσισε, αμετάκλητα, ότι ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει ποινική ευθύνη για συμμετοχή σε εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, ακόμη και εάν δεν έχει την πρόθεση να συμμετέχει στην διάπραξη αυτών των εγκλημάτων, αλλά αρκεί ότι έχει γνώση των προπαρασκευαστικών πράξεων αυτών των εγκλημάτων και ότι η βοήθεια ή η υποστήριξη που παρέχει τις έχει διευκολύνει. Επίσης έκρινε ότι για την στοιχειοθέτηση της ποινικής ευθύνης κατά τα ανωτέρω δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί, ούτε η συμμετοχή στην εγκληματική οργάνωση, ούτε η συμμετοχή στο σχεδιασμό ή και την εκτέλεση των ανωτέρω εγκλημάτων.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση, η καταβολή εκατομμυρίων δολαρίων (από την εταιρεία Lafarge) προς μία οργάνωση (την ISIS) η οποία αποσκοπεί, αποκλειστικά, σε τέλεση εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, αρκεί για την πλήρωση της αντικειμενικής και υποκειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος της συμμετοχής / συνέργειας στην διάπραξη των ανωτέρω εγκλημάτων, ανεξάρτητα εάν το συγκεκριμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο δρα στα πλαίσια μίας εμπορικής δραστηριότητας.

Κατά συνέπεια, το Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση του κατώτερου Δικαστηρίου (Chambre de l' Instruction) στο οποίο και παρέπεμψε την υπόθεση, ως προς την κατηγορία για την διάπραξη των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, για νέα κρίση.

«La Cour de cassation estime que l'on peut être complice de crimes contre l'humanité même si l'on n'a pas l'intention de s'associer à la commission de ces crimes : il faut et il suffit d'avoir eu connaissance de la préparation ou de la commission de ces actes et qu'une aide ou une assistance les ait facilités ; il n'est pas nécessaire d'appartenir à

l'organisation criminelle ni d'adhérer à la conception ou à l'exécution du plan criminel.

Dans cette affaire, le versement en connaissance de cause de plusieurs millions de dollars à une organisation dont l'objet est exclusivement criminel suffit à caractériser la complicité, peu importe que l'intéressé agisse en vue de la poursuite d'une activité commerciale.

Dès lors, la Cour de cassation casse l'annulation de la mise en examen pour complicité de crimes contre l'humanité et renvoie le dossier devant la chambre de l'instruction afin que la demande d'annulation soit à nouveau examinée »..

2. Η απόφαση δέχθηκε την ποινική ευθύνη και ειδικότερα την ύπαρξη δόλου της Γαλλικής εταιρείας τσιμέντου Lafarge για την κατηγορία της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Ειδικότερα, σε συνέχεια των ανωτέρω παραδοχών το Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο, αποφάσισε, αμετάκλητα, ότι ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει ποινική ευθύνη για συμμετοχή στο έγκλημα της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ανεξάρτητα εάν είχε την πρόθεση να χρησιμοποιηθούν τα χρήματα που έδωσε σε τρομοκρατικούς σκοπούς. Για την πλήρωση της αντικειμενικής και υποκειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, αρκεί ο φυσικός αυτουργός της χρηματοδότησης να γνωρίζει ότι τα χρήματα αυτά προορίζονται για να χρησιμοποιηθούν από μία τρομοκρατική οργάνωση.

«La Cour de cassation confirme à son tour qu'il importe peu que la société n'ait pas eu l'intention de voir l'argent utilisé à des fins terroristes. En effet, il suffit que l'auteur du financement sache que les fonds sont destinés à être utilisés par un groupe terroriste pour que les faits soient susceptibles d'être établis. ».

3. Η απόφαση δέχθηκε την παράσταση πολιτικής αγωγής της «European Center for Constitutional and Human Rights» για την κατηγορία

συμμετοχής σε εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

Κατά το Γαλλικό Ποινικό Δίκαιο η παράσταση πολιτικής αγωγής (η υποστήριξη της κατηγορίας, πλέον, κατά το ισχύον δίκαιο από το 2019 στην Ελλάδα) επιφυλάσσεται, κατ' αρχήν, μόνο σε όποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο υπέστη άμεση και προσωπική βλάβη από το διαπραχθέν ποινικό αδίκημα. Κατ' εξαίρεση μπορεί να γίνει δεκτή παράσταση πολιτικής αγωγής από ενώσεις προσώπων οι οποίες υπερασπίζονται ορισμένα συλλογικά δικαιώματα με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι τούτο προβλέπεται στο καταστατικό τους. Γίνεται, επίσης, δεκτό ότι αυτός ο περιορισμός δεν αντίκειται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.).

Το Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο ελέγχει ανααιρετικά την συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων, ιδίως, με βάση το Νόμο της 3-6-2016 (μετά τα γνωστές τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι, το 2015).

«La loi limite la possibilité de se constituer partie civile devant la juridiction pénale à celui (particulier, association, société...) qui subit, en raison d'une infraction, un préjudice personnel et direct.

Par dérogations, la loi permet à des associations qui défendent certains intérêts collectifs mentionnés dans leurs statuts de se constituer partie civile pour des catégories d'infractions particulières en lien avec ces intérêts, et dans des conditions strictes. La loi ne reconnaît donc pas aux associations un droit général d'agir devant la juridiction pénale. Une telle restriction ne méconnaît pas la Convention européenne des droits de l'homme.

La Cour de cassation vérifie que le champ d'action des associations décrit dans leurs statuts correspond aux exigences légales d'habilitation : pour identifier les intérêts qu'entendent protéger les associations, la Cour se reporte à la lecture de leurs statuts, mais ne s'en tient pas aux seuls termes qui y sont utilisés et recherche, au-delà, leur sens véritable. ».

Το Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο δέχθηκε, μόνο, την παράσταση πολιτικής αγωγής της «European Center for Constitutional and Human Rights», απορρίπτοντας, ταυτόχρονα, την παράσταση πολιτικής αγωγής άλλων οργανώσεων (όπως της Sherpa) για την κατηγορία συμμετοχής σε εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, επειδή, στο Καταστατικό της «European Center for Constitutional and Human Rights» προβλέπεται, ρητά, ως σκοπός της, η προαγωγή του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, δηλ. η αντίθεση της στα εγκλήματα του πολέμου, επομένως και η πάλη της ενάντια στα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

4. Η απόφαση δέχθηκε την άρση της νομικής προσωπικότητας της Γαλλικής εταιρείας Lafarge, ώστε να θεωρηθεί υπεύθυνη η μητρική εταιρεία στη Γαλλία για τις πράξεις της θυγατρικής εταιρείας της στην Συρία.

Το Γαλλικό Ακυρωτικό Δικαστήριο δέχθηκε την ευθύνη της Γαλλικής μητρικής εταιρείας Lafarge, για τις πράξεις της θυγατρικής εταιρείας της στην Συρία, αφού έκρινε αμετάκλητα, ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση υπήρχαν οι προϋποθέσεις για την κατ' εξαίρεση εφαρμογή στο εταιρικό/εμπορικό Δίκαιο της άρσης της νομικής προσωπικότητας μίας εταιρείας.

Ειδικότερα, στην συγκεκριμένη περίπτωση αποδείχθηκαν περιστατικά, όχι μόνο εξάρτησης των εργαζόμενων στη θυγατρική στη Συρία, από την μητρική στη Γαλλία, αλλά επίσης, μία διαρκή ανάμιξη στην διαχείριση της θυγατρικής από την μεριά της μητρικής εταιρείας σε βαθμό απώλειας της αυτονομίας εταιρικής δράσης της πρώτης, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην απόφαση.

«Selon la Cour de cassation, la chambre de l'instruction a pu relever à juste titre des indices de l'existence d'un lien de subordination des salariés syriens envers la société française ou d'une immixtion permanente de la maison mère dans la gestion de la société employeur conduisant

à la perte totale d'autonomie d'action de cette dernière».

5. Η απόφαση δέχθηκε την ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων, αν και αναίρεσε την απόφαση του κατώτερου Δικαστηρίου.

Το Γαλλικό Ακυρωτικό αν και δέχθηκε ότι οι εργαζόμενοι στη Συρία εκτέθηκαν, με ευθύνη της Γαλλικής εταιρείας Lafarge, σε μεγάλο κίνδυνο πρόκλησης θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης, χωρίς να τους έχει παρασχεθεί καμία κατάλληλη εκπαίδευση για την προστασία τους, σε περίπτωση επίθεσης από τις τρομοκρατικές οργανώσεις, εν τούτοις ακύρωσε την απόφαση του κατώτερου Δικαστηρίου, ως προς αυτό το σκέλος.

Ειδικότερα, το Γαλλικό Ακυρωτικό έκρινε ότι λανθασμένα το κατώτερο Δικαστήριο δέχθηκε την εφαρμογή του Γαλλικού Κώδικα Εργασίας, επομένως, και την υποχρέωση ασφαλείας που επιβάλλεται στον εργοδότη, όπως προβλέπεται από τον Γαλλικό Νόμο στους εργαζόμενους της ξένης θυγατρικής εταιρείας στη Συρία.

Το Γαλλικό Ακυρωτικό αποφάσισε, επί του

θέματος αυτού, ότι το κατώτερο Δικαστήριο όφειλε, αφ' ενός μεν, να αναζητήσει, στα πλαίσια του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, τις νομοθετικές διατάξεις εκείνες, οι οποίες εφαρμόζονται στην εργασιακή σχέση μεταξύ της Γαλλικής εταιρείας και των Συρίων εργαζομένων στην θυγατρική εταιρεία, αφ' ετέρου δε, να κρίνει εάν αυτές οι διατάξεις προέβλεπαν μία ειδική υποχρέωση ασφαλείας, η οποία δεν τηρήθηκε με ευθύνη της Γαλλικής εταιρείας Lafarge.

«La Chambre de l'instruction a confirmé la mise en examen de la société pour mise en danger d'autrui par la violation manifestement délibérée de l'obligation de sécurité de l'employeur figurant au code du travail français aux motifs que les salariés syriens qui assuraient la continuité de l'exploitation de l'usine avaient été exposés à un risque de mort ou de blessures alors qu'ils n'avaient pas reçu de formation adéquate en cas d'attaque.

Selon la Cour de Cassation, la Chambre de l'instruction a pu relever à juste titre des indices de l'existence d'un lien de subordination des salariés syriens envers la société française ou

d'une immixtion permanente de la maison mère dans la gestion de la société employeur conduisant à la perte totale d'autonomie d'action de cette dernière.

En revanche, la Cour de Cassation estime que la chambre de l'instruction ne pouvait en déduire l'applicabilité du code du travail français: la chambre de l'instruction aurait dû rechercher, au regard du droit international, les dispositions applicables à la relation de travail entre la société française et les salariés syriens, puis déterminer si ces dispositions prévoyaient une obligation particulière de sécurité qui aurait été méconnue. Dès lors, la Cour de Cassation renvoie le dossier devant la chambre de l'instruction qui devra se prononcer nouveau sur la mise en examen de la société pour mise en danger de la vie d'autrui.»

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Α. Η πλούσια νομική παράδοση του ανώτατου Δικαστηρίου της Γαλλίας, που ιδρύθηκε μέσα

στη φωτιά της Γαλλικής επανάστασης, (το 1790, ως Tribunal de Cassation) και στην συνέχεια επί εποχής Ναπολέοντα Βοναπάρτη (το 1804, ως Cour de Cassation) αφήνοντας πίσω της την αποικιοκρατία, αφουγκράσθηκε κατά καιρούς την Ιστορία (όπως το 1906, που αθώωσε τελικά τον αδίκως καταδικασθέντα, ως κατάσκοπο των Γερμανών, μετά από μηχανορραφίες των μυστικών υπηρεσιών του Στρατού, λοχαγό πυροβολικού, Alfred Dreyfus).

Στα πλαίσια αυτά, η συγκεκριμένη απόφαση, γράφει εκ νέου Ιστορία, αφού εγκαθιδρύει, για πρώτη φορά, νομολογία για την ποινική (και όχι μόνο) αξιολόγηση των ενεργειών μίας πολυεθνικής εταιρείας η οποία, ενώ, αναπτύσσει οικονομική δραστηριότητα στο εξωτερικό, σε μία εμπόλεμη ζώνη, είτε χρηματοδοτεί, άμεσα, ένοπλες συγκρούσεις, είτε συμμετέχει, έμμεσα, στην σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως, δε, των εργαζομένων της θυγατρικής της.

Πρόκειται, σίγουρα, για ένα ισχυρό μήνυμα

για όσους οικονομικά ισχυρούς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) παρέχουν οικονομική ενίσχυση, δηλ. « γη και ύδωρ» σε οργανώσεις, οι οποίες, προβαίνουν σε ειδική εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, στο όνομα του ανελέητου κυνηγητού του χρήματος, των ευκαιριών για νέες αγορές και της εταιρικής κερδοφορίας. Αυτοί οι άνθρωποι και αυτές οι εταιρείες δεν μπορούν να μείνουν, πλέον, στο απυρόβλητο, επικαλούμενοι δήθεν έλλειψη γνώσης και δόλου. Τα χέρια τους είναι βαμμένα εξίσου με αίμα, όπως των δολοφόνων-άμεσων αυτουργών των πλέον στυγερών εγκλημάτων, των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και της τρομοκρατίας.

Β. Τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας συνδέονται, ιστορικά, με τις μαζικές φρικαλεότητες που διέπραξαν, πρώτοι, οι ναζί κατά την διάρκεια του Β Παγκοσμίου Πολέμου. Εάν ήταν, ποτέ, δυνατόν, να υπήρχε παρόμοια νομολογία στην Γερμανία την δεκαετία του 1930, τότε, δεν θα ήταν σύνηθες, η απαραίτητη και *sine qua non* γενναία

οικονομική συνδρομή που χορηγήθηκε από γερμανικά και όχι μόνο βιομηχανικά μεγαθήρια, στον δήθεν αντισυστημικό Χίτλερ, όπως, αντιθέτως, αποφάνθηκε, με απροκάλυπτη σκοπιμότητα, η τότε γερμανική (και ελεγχόμενη από το φασιστικό καθεστώς) ανώτατη δικαιοσύνη.

Είναι, επίσης, γνωστό ότι στη Δίκη της Νυρεμβέργης το 1945, ελάχιστοι οικονομικοί παράγοντες τιμωρήθηκαν (και αυτοί με συμβολικές ποινές) ενώ οι περισσότεροι εκμεταλλευόμενοι την ουσιαστική ατιμωρησία που οι δυτικές Χώρες τους επιφύλαξαν, ελέω Ψυχρού Πολέμου, συνέχισαν να δραστηριοποιούνται μέσα στα νόμιμα πλαίσια της μεταπολεμικής δημοκρατίας, αφού τα αποτρόπαια εγκλήματα στα οποία συμμετείχαν ή στα οποία συνέδραμαν αποφασιστικά καλύφθηκαν από σκόπιμη λήθη.

Γ. Αντιθέτως, η απόφαση του Γαλλικού Ακυρωτικού της 7-9-2021 άνοιξε πρώτη, αυτή, ένα δικανικό δρόμο δικαίωσης των θυμάτων των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, των μαζι-

κών, συστηματικών εξοντώσεων πληθυσμών και των εγκλημάτων της τρομοκρατίας.

Ο απόλυτος σεβασμός των δικαιωμάτων όλων των εργαζομένων, χωρίς καμία διάκριση, εθνικότητας, θρησκεύματος, φύλου ή φυλής, είναι μία απαράβατη, οικουμενική αρχή *erga omnes*. Η ποινική ευθύνη κολοσσιαίων επιχειρήσεων διεθνούς εμβέλειας, οι οποίες ενισχύουν οικονομικά εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, εγκλήματα τρομοκρατίας, είναι πλέον ένα νομικό

κεκτημένο.

Η ελπίδα στηρίζεται, αναμφίβολα, στην εδραία πεποίθηση ότι το παράδειγμα του Γαλλικού Ακυρωτικού θα ακολουθήσουν σύντομα και άλλα Ευρωπαϊκά (και όχι μόνο) Δικαστήρια, ώστε η απονομή μίας ουσιαστικής Δικαιοσύνης να γίνει επιτέλους πραγματικότητα διασφαλίζοντας την ζωή, την υγεία, την ειρήνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλους τους αδικημένους, σε όλους τους κατατρεγμένους στη Γη.

Άτυπες επαναπροωθήσεις αλλοδαπών:

Μία σοβαρή πληγή του προσφυγικού ζητήματος

Του Σπύρου Απέργη, Δικηγόρου Πειραιά, ειδικού στο προσφυγικό δίκαιο, πρώην προέδρου του ελληνικού τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας, μέλους και προεδρεύοντος Γ' Τμήματος (δικαιώματα αλλοδαπών) της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Σύμφωνα με το άρθρο 33 της Σύμβασης της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων, «καμία συμβαλλόμενη χώρα δεν θα απελαύνει ή θα επαναπροωθεί, κατά οποιονδήποτε τρόπο, πρόσφυγες στα σύνορα εδαφών όπου η ζωή ή η ελευθερία αυτών απειλούνται για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων». Το άρθρο αυτό κατοχυρώνει την αρχή της μη επαναπροώθησης, η οποία συνιστά την πεμπτούσια της προστασίας των προσφύγων¹

Δεδομένου ότι η αναγνώριση του προσφυγικού καθεστώτος έχει αναγνωριστικό και όχι συστατικό χαρακτήρα, η αρχή της μη επαναπροώθησης εφαρμόζεται εξίσου σε πρόσφυγες, που επιζητούν να εισέλθουν σε κάποια χώρα και σε αυτούς που έχουν ήδη εισέλθει. Το δικαίωμα μη επαναπροώθησης ενεργοποιείται από τη στιγμή που οι πρόσφυγες εγκαταλείπουν τη χώρα προέλευσής τους.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης δεν υπόκειται σε εδαφικούς περιορισμούς, αλλά ισχύει οπουδήποτε το κράτος ασκεί δικαιοδοσία έστω και *de facto*² και εφαρμόζεται ανεξαρτήτως από τον τρόπο και τον τόπο που δρουν τα κρατικά όργανα με την επίσημη ιδιότητά τους.³ Αυτό συμπεριλαμβάνει και τα διεθνή ύδατα υπό την προϋπόθεση ότι οι ενέργειες των κρατικών οργάνων φτάνουν στο σημείο να συνιστούν αποτελεσματική άσκηση ελέγχου. Η καθιερωμένη πρακτική των κρατών να αναχαιτίζουν σκάφη σε μεγάλη απόσταση από το έδαφός τους, θα καθιστούσε το διεθνές καθεστώς προστασίας προσφύγων αναποτελεσματικό αν τα κρατικά όργανα μπορούσαν να δρουν εκτός συνόρων κατά παράβαση των υποχρεώσεων που συνεπάγονται οι διεθνείς συμβάσεις. Σύμφωνα με την Εκτελεστική Επιτροπή της Υπατης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες «μέτρα αναχαίτισης δεν πρέπει να έχουν ως συνέπεια τη μη πρόσβαση σε διεθνή προστασία ή την επι-

1. Στοιχεία από το παρόν άρθρο έχουν ληφθεί από την έκθεση της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) "Η κατάσταση των αλλοδαπών που εισέρχονται στην ελληνική επικράτεια από το Αιγαίο και οι πρακτικές των λιμενικών αρχών (2008), 2. B Miltner, "Irregular Maritime Migration: Refugee Protection Issues in Rescue and Interception" (2006) 30 *Fordham International Law Journal* 75, 94.

3. Helton, op. cit. (fn 29) 339; R Barne, "Refugee Law at Sea" (2004) 53 *International & Comparative Law Quarterly* 47, 68.

στροφή τους, άμεσα ή έμμεσα, σε σύνορα εδαφών όπου υπάρχει κίνδυνος δίωξης».⁴

Αν και η αρχή της μη-επαναπροώθησης δεν είναι ταυτόσημη με δικαίωμα εισδοχής σε ένα κράτος, η αρχή της μη απόρριψης στα σύνορα - που θεωρείται ότι εμπεριέχεται στην αρχή μη-επαναπροώθησης- συνεπάγεται τουλάχιστον προσωρινή εισδοχή για να καθοριστεί το καθεστώς του ατόμου.⁵ Σύμφωνα με τη Δια-Αμερικανική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα «το διεθνές δίκαιο έχει εξελιχθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αναγνωρίζει δικαίωμα ακρόασης επιζητούντων διεθνή προστασία με σκοπό τη διαπίστωση της πλήρωσης των προϋποθέσεων του προσφυγικού καθεστώτος»⁶. Με απλά λόγια, αν ένα κράτος επιστρέψει σκάφος οποίο επιβαίνουν επιζητούντες διεθνή προστασία ή επιστρέψει, μέσω ξηράς, αλλοδαπούς στο κράτος από το οποίο εισήλθαν στην Ελλάδα, χωρίς να έχει πριν αποφασίσει αν κάποιος εμπίπτει στον ορισμό του πρόσφυγα, παραβιάζει την αρχή της μη επαναπροώθησης. Απωθήσεις και άλλες μορφές απόρριψης, προτού οι επιζητούντες διεθνή προστασία φτάσουν στα σύνορα συνιστούν επαναπροώθηση. Διαφορετικά η αρχή θα συνιστούσε κενό γράμμα αν τα κράτη μπορούσαν να την παρακάμψουν εμποδίζοντας τους πρόσφυγες να

φτάσουν.⁷ Χωρίς καθορισμό του καθεστώτος των εμπλεκόμενων ατόμων είναι αδύνατο να επιβεβαιωθεί ότι το κράτος απλώς αποτρέπει παραβιάσεις της εθνικής μεταναστευτικής νομοθεσίας - το οποίο συνιστά κυριαρχικό δικαίωμά του⁸ - και ότι δεν παραβιάζει την αρχή της μη-επαναπροώθησης.⁹

Επίσης, η υποχρέωση μη επαναπροώθησης συνιστά υποχρέωση αποτελέσματος και συμπεριφοράς έτσι ώστε να μην υπάρχει διακοπή στον αιτιώδη σύνδεσμο όταν ένα Κράτος δεν διασφαλίζει ότι οι επιζητούντες διεθνή προστασία που θα βρεθούν σε άλλο Κράτος θα προστατευτούν από επαναπροώθηση. Η απώθηση στην ανοιχτή θάλασσα συνιστά *de facto* επαναπροώθηση στην περίπτωση που οι επιζητούντες διεθνή προστασία αναγκάζονται να επιστρέψουν στη χώρα προέλευσης. Στην περίπτωση δε που οι επιζητούντες διεθνή προστασία αναγκάζονται να καταφύγουν σε κάποια τρίτη χώρα η οποία θα τους στείλει πίσω στη χώρα προέλευσης, τίθεται ζήτημα αλυσιδωτής επαναπροώθησης.¹⁰ Στην Ελλάδα, η αύξηση αναφερόμενων περιστατικών μεμονωμένων ή ομαδικών επαναπροωθήσεων στα χερσαία ή στα θαλάσσια σύνορα της Ελλάδας με την Τουρκία παρατηρείται ήδη από το 2017 κι έχει συστηματοποιηθεί τα τελευταία δύο χρόνια¹¹ Μάλιστα,

4. Executive Committee, Conclusion on Protection Safeguards in Interception Measures, No 97 (LIV) 2003.

5. Guy Goodwin-Gill and J McAdam, *The Refugee in International Law* (3rd ed. OUP, Oxford 2007), (fn 28) 215. Βλ. και Executive Committee, Conclusion No 99 (LV), 2004.

6. Inter-American Commission on Human Rights, *The Haitian Centre for Human Rights et al. v. The United States of America*, Report No 51/96, Decision of 13 March 1997, para 155.

7. Helton, op. cit. (fn 29) 341.

8. Πρέπει να σημειώσουμε ότι σύμφωνα με το άρθρο 19 (2) (ζ) της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας «ένα πλοίο δε θα βρίσκεται σε αβλαβή διέλευση όταν στην αιγιαλίτιδα ζώνη προβαίνει σε φόρτωση ή εκφόρτωση [...] ατόμων κατά παράβαση της τελωνειακής, φορολογικής, μεταναστευτικής ή υγειονομικής νομοθεσίας του παράκτιου κράτους.» Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 25 της ως άνω Σύμβασης το παράκτιο Κράτος μπορεί να λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να αποτρέψει κάθε διέλευση που δεν είναι αβλαβής. Το γεγονός ότι ένα πλοίο μπορεί να μεταφέρει επιζητούντες διεθνή προστασία που σκοπεύουν να ζητήσουν την προστασία του παράκτιου Κράτους δε σημαίνει ότι το πλοίο βρίσκεται σε αβλαβή διέλευση. Το διεθνές δίκαιο επιτρέπει στα κράτη να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα στην αιγιαλίτιδα ζώνη τους για να αποτρέπουν την είσοδο σε λιμάνι ενός πλοίου που μεταφέρει παρانونώς εισερχόμενα άτομα και να ζητούν από το πλοίο την αποχώρηση του από την αιγιαλίτιδα ζώνη.

9. P Mathew, "Legal Issues Concerning Interception" (2002-2003) 17 *Georgetown Immigration Law Journal* 221, 231.

10. M Pallis, "Obligations of States towards Asylum Seekers at Sea: Interactions and Conflicts between Legal Regimes" (2002), *International Journal of Refugee Law* 329 (fn 19) 349.

11. Βλέπετε τις ανακοινώσεις της ΕΕΔΑ στις 29/11/2018 , και στις 9/7/2020,

το 2018 εντοπίζονται επαναπροωθήσεις από «μασκοφόρους έλληνες αστυνομικούς και συνοροφύλακες ή (παρα)στρατιωτικούς κομάντος» στην περιοχή του Έβρου¹², πρακτική που συνεχίζεται μέχρι και σήμερα, όχι μόνο στον Έβρο αλλά και στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου. Το διάστημα Μάρτιος-Ιούνιος 2020 εντοπίστηκαν, από μη κυβερνητικές οργανώσεις, περιπτώσεις ομαδικών επαναπροωθήσεων στη θάλασσα με χρήση επικίνδυνων για τη ζωή των αλλοδαπών πρακτικών, όπως εξαφανίσεις, απώλειες ζωής, τραυματισμοί, κράτηση σε ανεπίσημα κέντρα κράτησης εκτός του κρατικού συστήματος κλπ.

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας για ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχει εκδώσει επανειλημμένες συστάσεις προς τις ελληνικές κυβερνήσεις για τα ζητήματα των επαναπροωθήσεων με τις οποίες ζητά, μεταξύ άλλων, από τις ελληνικές κρατικές αρχές:

1) Να διασφαλίσουν ότι όλα τα όργανα της Ελ-

ληνικής Πολιτείας τηρούν απαρέγκλιτα την αρχή της μη επαναπροώθησης, ενεργούν σύμφωνα με αυτή και προβαίνουν εγκαίρως σε διάσωση στη θάλασσα, όπως έχουν υποχρέωση από το διεθνές δίκαιο.

2) Να προχωρήσουν στη δημιουργία επίσημου ανεξάρτητου μηχανισμού καταγραφής και παρακολούθησης καταγγελιών άτυπων επαναπροωθήσεων, λόγω των σοβαρότατων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που αυτές ενέχουν.

3) Να διερευνήσουν με τρόπο αποτελεσματικό τις καταγγελίες για άτυπες επαναπροωθήσεις, δυσανάλογη χρήση βίας και θανάσιμους τραυματισμούς προσφύγων και μεταναστών στα ανατολικά σύνορα της χώρας, υπογραμμίζοντας πως ενδεχόμενη παράλειψη να ενεργήσουν προς τούτο είναι αντίθετη προς τις υποχρεώσεις των ελληνικών αρχών σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

4) Να προσάγουν τους υπεύθυνους των παρανομων τέτοιων ενεργειών ενώπιον της Δικαιοσύνης.

12. Βλ. την ως άνω ανακοίνωση της ΕΕΔΑ στις 29/11/2018.

Επιμέλεια
Μαρίας Σταματογιάννη
Συμβούλου ΔΣΠ

Ολομέλεια 10.12.2021

Η Ολομέλεια του CCBE είχε προγραμματιστεί να γίνει με φυσική παρουσία στις αρχές Δεκεμβρίου στο Βερολίνο, δυστυχώς όμως η έξαρση της πανδημίας στα τέλη Νοεμβρίου οδήγησε στην ακύρωση των προγραμματισμένων συναντήσεων. Κατά την έναρξη των εργασιών της διαδικτυακής Ολομέλειας, χαιρετισμό απηύθυνε ο κ. Yonko Grozev, Δικαστής στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Διεξήχθη ψηφοφορία για την εκλογή του 3^{ου} Αντιπροέδρου και υπερψηφίστηκε ο Γάλλος υποψήφιος, κ. Thierry Wickers, τέως επικεφαλής της Γαλλικής αντιπροσωπείας. Πρόεδρος για το 2022 διατελεί ο James McGuill (με πρώτο Αντιπρόεδρο τον Παναγιώτη Περάκη).

Ακολουθούν τα κύρια ζητήματα που απασχόλησαν το CCBE κατά το 4^ο τρίμηνο 2021:

Κατάρτιση Δικηγόρων

Συζητήθηκε εκτενώς το σχέδιο δράσης για την μεγιστοποίηση της πρόσβασης του CCBE και των δικηγορικών συλλόγων σε κοινοτικούς πόρους, δεδομένου ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο επιδοτήσεων επιμορφωτικών δραστηριοτήτων δεν ανταποκρίνεται στις οργανωτικές δυνατότητες της πλειοψηφίας των δικηγορικών συλλόγων. Στον τομέα αυτό σημαντική θα είναι η συμβολή του επιχειρησιακού βραχίονα του CCBE, του Ιδρύματος Ευρωπαίων Δικηγόρων (European Lawyers Foundation).

Αναλυτικότερα, στο 1^ο τρίμηνο 2022 αναμένεται να κατατεθούν προτάσεις για χρηματοδότηση από την ΕΕ διακρατικών προγραμμάτων εκπαίδευσης δικηγόρων και η Επιτροπή Κατάρτισης προτείνει να δοθεί προτεραιότητα στους τομείς τεχνολογικής/ψηφιακής κατάρτισης, εκπαιδευτικών επισκέψεων, εξοικείωση με το κοινοτικό δίκαιο, ηλεκτρονικό εμπόριο κ.ο.κ. Η επιτροπή επίσης προτίθεται να αναθεωρήσει τις κατευθυντήριες γραμμές για την κατάρτιση των δικηγόρων που είχε δημοσιεύσει το CCBE το 2007 και ενδεχομένως να καταρτίσει και ενδεικτικά προγράμματα διαβίου εκπαίδευσης.

Στις 14.12.2021 έλαβε χώρα διαδικτυακή συ-

νάντηση εκπροσώπων του ΔΕΚ, του CCBE και του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εκπαίδευσης Δικαστών (EJTN) για το θέμα της ηχογράφησης των συνεδριάσεων του ΔΕΚ ως εργαλείο νομικής κατάρτισης. Συμφωνήθηκε να ετοιμαστούν 6 ενημερωτικά βίντεο με κύριους άξονες: (α) γενική εισαγωγή στο έργο του ΔΕΚ, σχέση κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας, διαχωρισμός ρόλων κατά την ερμηνεία του κοινοτικού και εθνικού δικαίου, αρχή της υπεροχής και της αυτενέργειας, συναφείς υποχρεώσεις του εθνικού δικαστή (β) διαδικασία και στάδια μιας τυπικής συνεδρίασης, ισχυρισμοί, ερωτήματα, προετοιμασία, ενστάσεις, πρακτικές συμβουλές, τυπικές απαιτήσεις, προθεσμίες, πρακτικά ζητήματα (γλώσσα, παρουσία, περιβάλλον, κτιριακές υποδομές), (γ) είδη διαδικασιών, παρουσίαση σταδίων μιας υπόθεσης, εκτέλεση, (δ) διαδικασία παραπομπής προδικαστικών ερωτημάτων, (ε) προδικαστική παραπομπή ειδικά για δικαστές (σύνταξη ερωτήματος, παρακολούθηση, επίδραση στην υπόθεση), (στ) προδικαστική παραπομπή ειδικά για δικηγόρους με στοχευμένες πρακτικές συμβουλές.

Επίσης, παρουσιάστηκε η έκθεση της ΕΕ για την κατάρτιση των νομικών επαγγελματιών το 2020, σύμφωνα με την οποία (παρά τις ιδιαίτερες συνθήκες που διαμόρφωσε η πανδημία) ο αριθμός των δικηγόρων που έλαβαν μέρος σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης παρουσιάζεται εξόχως αυξημένος: 195.000 δικηγόροι και ποσοστιαία 21.63% έναντι 3.36% το 2019. Ωστόσο στα περισσότερα κράτη-μέλη δεν επιτεύχθηκε ο στόχος του 15% που είχε θέσει η Επιτροπή και υπάρχουν μεγάλα περιθώρια βελτίωσης (σε συνδυασμό με την αναφερόμενη βελτίωση των χρηματοδοτικών ροών).

Επισημαίνεται, τέλος, ότι η πλατφόρμα με τις δράσεις νομικής κατάρτισης European Justice Training Platform έχει ανασχεδιαστεί και συνιστά ένα χρήσιμο εργαλείο για την επιμόρφωση των δικηγόρων, όπου μπορεί κανείς να εντοπίσει εκπαιδευτικό υλικό, επιμορφωτικές δράσεις, διαδικτυακά σεμινάρια κλπ.

Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες - εταιρείες-κελύφη (shellcompanies)

Ενημερώθηκαν οι εθνικές αντιπροσωπείες για τις ενέργειες της ΕΕ ως προς την αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου υπό την Γαλλική προεδρία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022. Όσον αφορά τις διαρροές των Pandora Papers συμφωνήθηκε να τηρηθούν αποστάσεις από τις εμπλεκόμενες δικηγορικές εταιρείες, ενώ η θέση του CCBE είναι ότι οι δικηγόροι θεμιτά παρέχουν συμβουλές για το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο (και δεν επιτρέπεται συλλήβδην δαιμονοποίησή τους εξ αυτού του λόγου) και εναπόκειται στον νομοθέτη να διασφαλίσει ότι δεν θα υπάρχουν κενά στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής. Επίσης, ενημερώθηκαν οι αντιπροσωπείες για την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την καταπολέμηση της κατάχρησης εταιρειών κελύφους (shellcompanies), που αποβλέπει στον περιορισμό των φορολογικών προνομίων για τις εταιρείες που δεν έχουν ουσιαστική οικονομική δραστηριότητα, παρά μόνο διατηρούν τυπικά μια έδρα εντός των κρατών-μελών (ενδ. Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ολλανδία) χωρίς λειτουργικά γραφεία και υπαλλήλους. Η πρόταση της ΕΕ περιλαμβάνει κριτήρια για τον χαρακτηρισμό των νομικών προσώπων ως «κελύφων» (π.χ. προέλευση εσόδων, όγκος διασυννομιών συναλλαγών, διαχείριση) και σε περίπτωση που διαπιστώνεται κάτι τέτοιο θα πρέπει οι φορολογικές αρχές να ζητούν επιπλέον πληροφορίες μέσω των ετήσιων δηλώσεων για τις δραστηριότητες της εταιρείας, τους τραπεζικούς λογαριασμούς, τη φορολογική κατοικία των μελών διοίκησης και των υπαλλήλων. Μεταξύ άλλων η Επιτροπή προτείνει την ενίσχυση του πλαισίου ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών των κρατών-μελών.

Διαγωνισμός AmicusCuriae

Θεσπίστηκε ετήσιος διαγωνισμός απευθυνόμενο σε τελειόφοιτους νομικής και καλούνται οι εθνικές αντιπροσωπείες να τον γνωστοποιήσουν στα μέλη τους. Από τους υποψηφίους θα ζητείται να παρουσιάσουν περιπτώσεις δικηγόρων δωκόμενων για την επαγγελματική τους δράση και τα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν. Αναλυτικές πληροφορίες για τον διαγωνισμό στον ιστότοπο <https://www.ccbe.eu/actions/events/amicus-curiae-contest>.

Προστασία δικηγορικού επαγγέλματος

Στο Πρόγραμμα και τον Προϋπολογισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης για την περίοδο 2022-2025 περιλαμβάνεται η σύσταση Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για την Προστασία των Δικηγόρων. Αποστολή της θα είναι η εκπόνηση κανονιστικού κειμένου για την ενίσχυση του δικηγορικού επαγγέλματος και την ακώλυτη άσκηση του, με θεσμικές εγγυήσεις για την ελεύθερη άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας των δικηγόρων ώστε να κατοχυρώνεται η προστασία και ανεξαρτησία της δικηγορίας, ενώ επίσης θα περιλαμβάνει μηχανισμούς για την εφαρμογή των κανόνων αυτών. Ήδη εκκίνησε η διαδικασία σύστασης της 15μελούς επιτροπής, στις εργασίες της οποίας θα μπορούν να συνεισφέρουν παρατηρητές από θεσμικούς φορείς (μεταξύ των οποίων και το CCBE).

Τεχνητή Νοημοσύνη - Ψηφιοποίηση Δικαιοσύνης

Το CCBE παρακολουθεί με αμείωτο ενδιαφέρον τις νομοθετικές πρωτοβουλίες των κοινοτικών οργάνων για το θεσμικό πλαίσιο ευθύνης που ανακύπτει κατά την σύναψη ηλεκτρονικών συναλλαγών, την ψηφιοποίηση των διακρατικών δικαστικών διαδικασιών και τα συστήματα βιομετρικής αναγνώρισης προσώπων, και θα αποστείλει τις παρατηρήσεις του εντός του 1^{ου} τριμήνου 2022. Για το σκάνδαλο Πήγασος (εφαρμογή παρακολούθησης δια μέσων κοινωνικών δικτύων των επικοινωνιών δικηγόρων, δημοσιογράφων, ακαδημαϊκών, επιχειρηματιών, ιατρών, συνδικαλιστών, διπλωματών, πολιτικών, αλλά και αρχηγών κρατών) το CCBE εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία καλούνται οι αρμόδιοι εθνικοί φορείς και τα κοινοτικά όργανα να λάβουν κάθε προσήκον μέτρο ώστε να διαφυλάσσονται ανά πάντα χρόνο η ανεξαρτησία και το επαγγελματικό απόρρητο των δικηγόρων κατά τη χρήση νέων τεχνολογιών και ψηφιακών εφαρμογών. Ενδεικτικά αναφέρονται η αποσαφήνιση της ευθύνης κάθε παρόχου που διαθέτει ευρέως εφαρμογές που δύνανται να χρησιμοποιηθούν για παράνομο σκοπό ή ακόμα και ο περιορισμός της χρήσης τους αποκλειστικά από νομίμως λειτουργούσες εθνικές αρχές πληροφοριών. Τέλος, συστήθηκε Ομάδα Εργασίας για να εξετάσει τις διαθέσιμες υπηρεσίες νέφους (cloudservices) που χρησιμοποιούν οι δικηγόροι, προκειμένου κατ' αρχάς να καταγραφούν τα χαρακτηριστικά κάθε παρόχου και στη συνέχεια να επιτευχθεί επικοινωνία με τους μεγαλύτερους παρόχους με στόχο την παραμετροποίηση και πρωτίστο μέλημα την διασφάλιση του δικηγορικού απορρήτου.

Ενημερώσεις και Δραστηριότητες του ΔΣΠ

Επιμέλεια Πέτρου Λακούτση

Ψήφισμα για εργατικό ατύχημα στις εγκαταστάσεις του Ο.Λ.Π. (15.11.2021)

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά (Δ.Σ.Π.) με αφορμή το τραγικό εργατικό δυστύχημα που είχε ως συνέπεια την απώλεια ζωής ενός εργαζόμενου στις εγκαταστάσεις του ΟΛΠ ΑΕ (COSCO) στις 25-10-2021, εκφράζει την ανησυχία του για τις υφιστάμενες συνθήκες στους χώρους εργασίας, την τήρηση της νομοθεσίας που έχει θεσπιστεί για την Ασφάλεια και την Υγεία των εργαζομένων, αλλά και την αποτελεσματικότητα των ελεγκτικών μηχανισμών, με δεδομένη και την αύξηση των εργατικών ατυχημάτων κατά το 2021 και τις καταγγελίες του σωματείου των εργαζομένων ότι στους χώρους εργασίας οι εργαζόμενοι δουλεύουν με εντατικοποίηση και με έλλειψη στοιχειωδών μέτρων προστασίας και ασφάλειας, καθώς και ότι δεν τηρείται η υφιστάμενη νομοθεσία.

Η υφιστάμενη σχετική νομοθεσία στη χώρα μας, σε συνδυασμό με τη νομοθεσία της Ε.Ε., τις Διεθνείς Συνθήκες και τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων για την Υγεία και την Ασφάλεια στους χώρους εργασίας, επιβάλλει κανόνες τους οποίους οι εργοδότες οφείλουν να τηρούν, προκειμένου να προστατεύεται η υγεία και η σωματική ακεραιότητα των εργαζομένων, ιδιαίτερα σε εργασιακές συνθήκες που από τη φύση τους

εγκυμονούν κινδύνους.

Ο Δ.Σ.Π., που ως Επιστημονικός Φορέας δικαιούται αλλά και οφείλει να παρεμβαίνει σε κάθε περίπτωση μη τήρησης της νομιμότητας, αποφάσισε όπως αντιπροσωπεία του Δ.Σ., με επικεφαλής τον Πρόεδρό του Γιώργο Σταματογιάννη, να επισκεφθεί τα γραφεία του «Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας» (ΣΕΠΕ) και της «Περιφερειακής Επιθεώρησης Ασφαλείας και Υγείας στην Εργασία» σε ημέρα και ώρα που θα οριστεί, προκειμένου να ενημερωθεί από τους αρμόδιους σχετικά με την εφαρμογή της σχετικής Νομοθεσίας και την τήρηση των μέτρων ασφαλείας, γενικά στους χώρους εργασίας της πόλης και ειδικά στον χώρο εργασίας του ΟΛΠ ΑΕ και στη συνέχεια να καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις για την αποτροπή και πρόληψη παρόμοιων τραγικών περιστατικών και γενικά των εργατικών ατυχημάτων.

Τιμώντας την εξέγερση του Πολυτεχνείου Κατάθεση στεφάνου από αντιπροσωπεία του ΔΣ του ΔΣΠ

Το πρωί της 16ης Νοεμβρίου 2021 αντιπροσωπεία του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, αποτελούμενη από τον Πρόεδρό του, Γεώργιο Σταματογιάννη, και το Γενικό Γραμματέα, Χρήστο Ηλιάδη, κατέθεσε στεφάνι στο μνημείο που βρίσκεται στον ιστορικό χώρο του Πολυτε-

χνείου, τιμώντας την εξέγερση του Νοέμβρη του 1973 και τη μνήμη των αγωνιστών της.

Η υπεράσπιση των δημοκρατικών ελευθεριών και της εθνικής ανεξαρτησίας υπήρξαν τα προτάγματα της εξέγερσης που συνεχίζει να λάμπει

σαν φάρος και στις μέρες μας, υπενθυμίζοντας το χρέος μας απέναντι στη δημοκρατία να την υπερασπιζόμαστε μέχρις εσχάτων, ώστε να είμαστε σε θέση οι ίδιοι και τα παιδιά μας να απολαμβάνουμε τα αγαθά της.

Επίσκεψη εκπροσώπων του Δικηγορικού Συλλόγου Αγγλίας και Ουαλίας στον Δ.Σ. Πειραιά και Δ.Σ. Αθηνών (19/11/2021)

Στις 18/11/2021 Αντιπροσωπεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αγγλίας και Ουαλίας συναντήθηκε στα γραφεία του Δ.Σ.Α. με μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και συζήτησαν το καθεστώς εργασίας των Άγγλων δικηγόρων, που δραστηριοποιούνται στην Ελλά-

δα, μετά την λήξη της μεταβατικής περιόδου Brexit, στις 31/12/2021.

Στη συνάντηση συμμετείχαν η Αντιπρόεδρος του Law Society of England and Wales, Lubna Shuja, με τους υπεύθυνους διεθνούς συνεργασίας, Michael Padua και Marco Cillario, ο Α' Αντιπρόεδρος του CCBE, Παναγιώτης Περάκης, ο Πρόεδρος Δ.Σ.Α., Δ. Βερβεσός, ο επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας στο CCBE, Ν. Κουτκιάς, και εκ μέρους του Δ.Σ.Π. η Μαρία Σταματογιάννη.

Την ίδια ημέρα, η Αντιπροσωπεία του Δικηγορικού Συλλόγου Αγγλίας και Ουαλίας επισκέφθηκε τα γραφεία του Δ.Σ.Π. και συναντήθηκε με Άγγλους Δικηγόρους εγκατεστημένους στην Ελλάδα, παρουσία του Προέδρου του Δ.Σ.Π., Γιώργου Σταματογιάννη, του Γενικού Γραμματέα, Χρήστου Ηλιάδη, και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, Ιωάννη Καρδαρά και Μαρίας Σταματογιάννη.

Συγκέντρωση και Παράδοση ειδών πρώτης ανάγκης από το ΔΣΠ για τους άνδρες κρατούμενους του Καταστήματος Κράτησης Δομοκού (30.12.2021)

Το Δ.Σ. του Δ.Σ.Π., ανταποκρινόμενο στο αίτημα του Γενικού Καταστήματος Κράτησης Δομοκού, αποφάσισε ομόφωνα να συνδράμει στην κάλυψη άμεσων αναγκών των άπορων ανδρών κρατούμενων στο Κατάστημα αυτό, με τη συλλογή και διάθεση των ειδών που ζητήθηκαν και συγκεκριμένα: Είδη ένδυσης (μεγέθη από LARGE έως και XXXLARGE) και υπόδησης (μεγέθη 38 έως 45), αλλά και είδη προσωπικής περιποίησης και φροντίδας, όπως σαμπουάν, αφρόλουτρα, σκόνη πλυσίματος, χαρτιά υγείας, ξυραφάκια, οδοντόκρεμες, οδοντόβουρτσες, αφρούς ξυρίσματος

κ.λ.π., τσιγάρα και τηλεκάρτες του ΟΤΕ, κατά το δυνατόν. Την Πέμπτη, 30 Δεκεμβρίου 2021, ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, Γιώργος Σταματογιάννης και η Σύμβουλος του Δ.Σ.Π., Παναγιώτα Μπουρλετίδου, συναντήθηκαν με τον Διευθυντή του Γενικού Καταστήματος Κράτησης Δομοκού κ. Στέφανο Μπαντή, και τον Προϊστάμενο Κοινωνικό Λειτουργό κ. Δημήτριο Βάντση, και τους παρέδωσαν είδη ένδυσης και υπόδησης, αλλά και είδη υγιεινής και προσωπικής περιποίησης, τα οποία συγκεντρώθηκαν από τα μέλη του Συλλόγου μας, ύστερα από αίτημα των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δικαστικών Φυλακών Δομοκού, για την κάλυψη των άμεσων αναγκών 300 άπορων ανδρών κρατούμενων.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά με την πράξη του αυτή αποδεικνύει έμπρακτα την κοινωνική του ευαισθησία στην ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο που βιώνουμε, συνεισφέροντας με τον τρόπο αυτό στην ανακούφιση των κρατούμενων συνανθρώπων

Το πειθαρχικό δίκαιο των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών που σχετίζεται με αδικήματα διαφθοράς

(Αφιέρωμα στην παγκόσμια ημέρα καταπολέμησης της διαφθοράς - 9^η Δεκεμβρίου)

του **Αριστομένη Μπαλάσκα**
Δικηγόρου Πειραιά,
Μ.Δ.Ε. Ποινικού Δικαίου
και Θεωρίας Δικαίου, υ. ΔΝ.

α. Το μέρος του Υπαλληλικού Κώδικα στο οποίο εντάσσονται διατάξεις για τα πειθαρχικά παραπτώματα, οι πειθαρχικές ποινές και η προβλεπόμενη διαδικασία για την επιβολή τους, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα τμήματά του¹. Και τούτο, γιατί με τις ρυθμίσεις περί πειθαρχικής ευθύνης των δημοσίων υπαλλήλων αφενός διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της νομιμότητας από τους εν λόγω υπαλλήλους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και αφετέρου τίθεται ένα πλαίσιο κανόνων που αφορά σε εκείνες τις συμπεριφορές τους που λαμβάνουν χώρα εκτός υπηρεσίας και συνδέονται στενά με τις εν γένει υποχρεώσεις και το κύρος της υπαλληλικής ιδιότητας².

Οι διατάξεις περί πειθαρχικής ευθύνης των δημοσίων υπαλλήλων αναπτύσσουν προληπτική³ και κατασταλτική λειτουργία. Η προληπτική λειτουργία συνίσταται στο ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι γνωρίζουν εκ των προτέρων το κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να τοποθετείται η δράση τους, τόσο εντός της υπηρεσίας όσο και κατά την εξωυπηρεσιακή τους ζωή στο μέτρο που η τελευταία συνάπτεται με την υπαλληλική τους ιδιότητα⁴. Συνεπώς, υποχρεούνται να αποφεύγουν δραστηριότητες οι οποίες θεμελιώνουν την αντικειμενική υπόσταση των προβλεπόμενων από το νόμο πειθαρχικών παραπτωμάτων, που έχουν τεθεί προς όφελος όχι μόνο των ίδιων ως δημοσίων λειτουργών και αξιωματούχων, αλλά εν τέλει του δημοσίου συμφέροντος που επιτάσσει τη νόμιμη, εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας. Αντιθέτως ο κατασταλτικός χαρακτήρας των πειθαρχικών διατάξεων αποκτά πεδίο εφαρμογής, στην περίπτωση κατά την οποία ο δημόσιος υπάλληλος επιδεικνύει δραστηριότητα ή συμπεριφορά η οποία θεωρείται από τον πειθαρχικό προϊστάμενο ως παράπτωμα και επομένως τίθεται σε κίνηση η πειθαρχική διαδικασία, προκειμένου να διακριβωθεί η τέλεσή του και

1. Μέρος Ε' Ν. 3528/2007 - Υπαλληλικού Κώδικα {Πειθαρχικό Δίκαιο}. Η σημαντικότερη τροποποίηση των τελευταίων ετών επήλθε με το Ν. 4057/14.3.2012 – "Πειθαρχικό δίκαιο δημοσίων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου".

2. ΚΝοΒ 60/2/2012, 659-692.

3. Στα προληπτικά μέτρα αντιμετώπισης της διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, εντάσσονται κατά τον ΟΗΕ οι κανόνες δεοντολογίας ως προς την άσκηση δημοσίων λειτουργημάτων:

-Article 8 {Codes of conduct for public officials}:

3. For the purposes of implementing the provisions of this article, each State Party shall, where appropriate and in accordance with the fundamental principles of its legal system, take note of the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations, such as the **International Code of Conduct for Public Officials** contained in the annex to General Assembly resolution 51/59 of 12 December 1996.

Επίσης, εντάσσεται η πειθαρχική διαδικασία σε βάρος δημοσίων λειτουργών οι οποίοι ενεργούν, συμμετέχουν ή συνεργούν σε πράξεις ή παραλείψεις, ως τέλεση των επιμέρους νομοτυπικών υποστάσεων των εγκλημάτων που συγκροτούν την έννοια της διαφθοράς, τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα:

6. Each State Party shall consider taking, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, **disciplinary or other measures** against public officials who violate the codes or standards established in accordance with this article. Βλ. UNODC, Legislative guide for the implementation of the United Nations Convention against corruption. Second revised edition 2012, New York, 26.

4. Βλ. ά. 107 ΥΚ, παρ. δ), ε), ιδ), ιη), κα), κβ), κε).

να επιβληθεί η προσήκουσα πειθαρχική ποινή.

Εξάλλου, ο Υπαλληλικός Κώδικας περιέχει ένα πλήρες σύστημα ρυθμίσεων που διέπει την πειθαρχική ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν κατά τρόπο αποτελεσματικό παθογένειες που έχουν επιλογηώσει στη λειτουργία του δημοσιοϋπαλληλικού σώματος, **οι οποίες συνίστανται ιδίως στη διόγκωση των φαινομένων διαφθοράς**. Η πρακτική των τελευταίων δεκαετιών κατέδειξε ότι υπάρχει εγγενής αδυναμία του υφιστάμενου συστήματος πειθαρχικού ελέγχου να αντεπεξέλθει με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα στο αίτημα για πάταξη της διαφθοράς και των εν γένει παράνομων δραστηριοτήτων/συμπεριφορών των δημοσίων υπαλλήλων. Ειδικότερα, παρατηρούνται υπερβολικές καθυστερήσεις κατά τη διερεύνηση των πειθαρχικών υποθέσεων, οι προβλεπόμενες ποινές δεν διαθέτουν το αναγκαίο εύρος και την απαιτούμενη κλιμάκωση, αυτές δε που επιβάλλονται στους παρανομούντες υπαλλήλους από τα πρωτοβάθμια υπηρεσιακά συμβούλια δεν ανταποκρίνονται πολλές φορές στη φύση των υποθέσεων ως φαινομένων δικτυακής/συστημικής και όχι μεμονωμένης διαφθοράς⁵. Τα ανωτέρω έχουν ως συνέπεια την ουσιαστική ατιμωρησία των υπαλλήλων που έχουν παρανομήσει, κατάσταση που επιφέρει βαθμιαία την ηθική διάβρωση του κρατικού μηχανισμού, αλλά και την υπονόμευση των αρχών του κράτους δικαίου και της νομιμότητας της διοικητικής δράσης⁶.

β. Στο ά. 8 παρ. 1 του ισχύοντος Υπαλληλικού Κώδικα θεσπίζεται υπό α) ως κώλυμα διορισμού υπαλλήλου, η κα-

ταδίκη για κακούργημα καθώς και για πλημμέλημα **στις περιπτώσεις της υπεξαίρεσης, απάτης, δωροδοκίας, απιστίας, παράβασης καθήκοντος**. Επίσης στο ως άνω άρθρο υπό β), δεν μπορούν να διοριστούν ως δημόσιοι λειτουργοί οι υπόδικοι που έχουν παραπεμφθεί με τελεσίδικο βούλευμα για κακούργημα ή πλημμέλημα της περίπτωσης α), έστω και αν το αδίκημα έχει παραγραφεί. Εξάλλου στο ά. 28 του ως άνω Κώδικα, θεσπίζεται η υποχρέωση για δήλωση και έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης ως προς τους δημοσίους υπαλλήλους⁷.

γ. Στην επελθούσα τροποποίηση των πειθαρχικών διατάξεων κατά της διαφθοράς δημοσίων λειτουργών⁸, ως προς το άρθρο 103/104 {Αυτοδίκαιη ή δυνητική θέση σε αργία και αναστολή άσκησης καθηκόντων}:

α. Με τη ρύθμιση της διάταξης αυτής, υπό στοιχείο α), ο υπάλληλος τίθεται σε αυτοδίκαιη αργία, εφόσον στερήθηκε την προσωπική του ελευθερία ύστερα από πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή ένταλμα προσωρινής κράτησης, έστω και αν απολύθηκε με εγγύηση.

Εξάλλου, καταργήθηκε το β' εδάφιο της ως άνω διάταξης, σύμφωνα με την οποία ο υπάλληλος ετίθετο σε αυτοδίκαιη αργία όταν **παραπεμπόταν αμετάκλητα** μεταξύ άλλων για τα ποινικά αδικήματα της δωροδοκίας και της υπεξαίρεσης περί την υπηρεσία, τα οποία κρίνονταν ως ιδιαιτέρως σοβαρά για το κύρος και τη λειτουργία της υπηρεσίας. Στην περίπτωση αυτή ο υπάλληλος παρέμενε σε αργία και επανερχόταν στην υπηρεσία μόνο αν είχε εκδοθεί **τελεσίδικη αθωωτική απόφαση**⁹.

5. Βλ. O. Kurer, Corruption. An alternative approach to its definition and measurement, Political Studies V. 53, 2005, 230. Typical non-discrimination norms prohibit public officials from discriminating *in favour of those who are socially close (nepotism) or who are able to pay the highest price (bribe)*. Επίσης, για τη μετατροπή των επιμέρους αθέμιτων σχεσιακών δεσμών και ανάρμοστων συναλλαγών σε δίκτυο διαφθοράς, εντός των ορίων της λειτουργίας θεσμών και κανόνων δημοσίου δικαίου, L. Viellechner, The network of networks: Karl-Heinz Ladeur's theory of law and globalization, German Law Journal V. 10-No 4/2009, 519. Under these circumstances, the function of law is to distribute rights of decision-making, to create and to stabilize institutions which allow for absorbing the diffuse knowledge distributed among the **heterarchical networks of relationships** as the most important "social capital" and thereby serve to bind uncertainty.

6. Βλ. O. Τσόλκα, Το σύστημα των κυρώσεων για τη δωροδοκία και τις συναφείς πράξεις, σε Η ποινική διαχείριση της δωροδοκίας, 2013, 435 επ.

7. Βλ. ΣτΕ 654/2021: Η παράλειψη υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης ή η υποβολή ανακριβούς/ελλιπούς δηλώσεως από υπόχρεο στοιχειοθετεί πλημμέλημα και όταν τελέστηκε από αμέλεια, ενώ άγνοια νόμου δε συγχωρείται. Η υποχρέωση αυτή δεν αίρεται σε περίπτωση που τα μη αναφερόμενα στη Δ.Π.Κ. έχουν περιληφθεί στις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος ή σε άλλες δηλώσεις των υπαλλήλων. Επίσης, OECD, Asset declarations for public officials – A tool to prevent corruption, 2011.

8. Του Ν. 4057/2012 με το Ν. 4325/2015.

9. Παρότι η ΕισΕκθ του Ν. 4057/2012 έκανε λόγο για αμετάκλητη αθωωτική απόφαση, από προφανή παραδρομή, το κείμενο του νόμου αναφέρεται ορθώς σε τελεσίδικη απαλλακτική απόφαση. Αυτό που ίσως θα μπορούσε να είχε προστεθεί προς όφελος του κατηγορουμένου δημοσίου υπαλλήλου-λειτουργού, είναι η άρση του αυτοδίκαιου χαρακτήρα της αργίας και η μετατροπή του σε δυνητικό σε περίπτωση αθωωτικής οριστικής απόφασης για την οποία έχει ασκηθεί έφεση ή αθωωτικής τελεσίδικης απόφασης για την οποία έχει ασκηθεί αναίρεση από τον κατά τον ΚΠΔ αρμόδιο εισαγγελέα.

Η περίπτωση της απόλυσής του με εγγύηση ή η αντικατάσταση του εντάλματος προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους δεν εμπίπτει πλέον στη δυσνητική αργία της παρ. 1 εδ. δ) ά. 104, αλλά στην αυτοδίκαιη, προκειμένου το πειθαρχικό συμβούλιο μην κρίνει επί τη βάσει των συγκεκριμένων υπηρεσιακών δεδομένων, αλλά από τον ενδεχόμενο νομικό χαρακτηρισμό του ποινικού αδικήματος¹⁰. Επίσης, υπό στοιχείο β), τίθεται αυτοδίκαια σε αργία ο υπάλληλος στον οποίο επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης¹¹.

β. Αν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος, κατά την παρ. 1 στοιχ. α) ά. 104, μπορεί να τεθεί σε αργία ο υπάλληλος κατά του οποίου έχει ασκηθεί ποινική δίωξη για αδίκημα το οποίο μπορεί να επισύρει την έκπτωση από την υπηρεσία¹². Επίσης, αν έχει, υπό στοιχ. β), ασκηθεί πειθαρχική δίωξη, για παράπτωμα το οποίο μπορεί να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης. Εξάλλου, μπορεί να τεθεί σε αργία ο υπάλληλος κατά του οποίου, υπό στοιχ. γ), υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις¹³ για κατάχρηση στη διαχείριση, η οποία στηρίζεται σε έκθεση της προϊσταμένης αρχής ή του αρμόδιου επιθεωρητή¹⁴.

γ. Ως προς το άρθρο 105 {Συνέπειες αργίας – αναστολής άσκησης καθηκόντων}, στο πρώτο εδάφιο προβλέπεται ότι στον υπάλληλο που τελεί σε κατάσταση αργίας ή αναστολής της άσκησης των καθηκόντων του καταβάλλεται

το ήμισυ των αποδοχών του.

Καταργήθηκε η πρόβλεψη πως κατ' εξαίρεση όταν πρόκειται για το πειθαρχικό παράπτωμα της δωροδοκίας ή της υπεξαίρεσης περί την υπηρεσία, λόγω της σοβαρότητας των πειθαρχικών αυτών παραπτωμάτων με τη διάπραξη των οποίων πλήττεται καίρια το κύρος της υπηρεσίας, προβλέπεται να καταβάλλεται το ένα τέταρτο των αποδοχών.

Επίσης με το δεύτερο εδάφιο ορίζεται ότι το πειθαρχικό συμβούλιο έχει τη διακριτική ευχέρεια να καταβάλει στον υπάλληλο το υπόλοιπο ποσό ή μέρος αυτού, μόνον εφόσον τιμωρηθεί με πειθαρχική ποινή κατώτερη από την οριστική παύση ή έχει απαλλαγεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

δ. Ως προς τα επιμέρους πειθαρχικά παραπτώματα που συνδέονται με ενέργειες διαφθοράς δημοσίων λειτουργών και συγκεκριμένα στο άρθρο 107 {Απαρίθμηση πειθαρχικών παραπτωμάτων} στην παρ. 1. και στην περίπτωση δ', ορίζεται ως πειθαρχικό παράπτωμα η απόκτηση οικονομικού οφέλους ή ανταλλαγμάτων προς όφελος του ίδιου του υπαλλήλου ή τρίτου/ων προσώπου/ων κατά την άσκηση των καθηκόντων του υπαλλήλου ή εξ αφορμής αυτών¹⁵. **Με τη διατύπωση αυτή επιδιώκεται η αποδοκιμασία και τιμωρία πράξεων ή παραλείψεων του υπαλλήλου που συνδέονται με φαινόμενα διαφθοράς.**

Στην περίπτωση ε' ορίζεται ως πειθαρχικό παράπτωμα

10. Βλ. ΔΕΦΑΘ 3012/2019: Επί κατεπειγουσών περιπτώσεων μπορεί να επιβληθεί στον υπάλληλο αναστολή άσκησης των καθηκόντων του, έως την έκδοση γνωμοδότησης του αρμόδιου Υπηρεσιακού Συμβουλίου και την ακρόασή του. Γεγονότα που επιφέρουν τη λήξη της δυσνητικής αργίας είναι η συμπλήρωση διετίας ισχύος αυτής ή η τελεσίδικη περάτωση της σχετικής ποινικής ή πειθαρχικής διαδικασίας κατά του υπαλλήλου, χωρίς να του επιβληθεί έκπτωση ή οριστική παύση από την υπηρεσία.

11. Ι. Παπαγιάννης, Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία υπό το ισχύον πειθαρχικό δίκαιο, σε Δ. Ζιούβας (επ.) Δίκαιο και Πολιτική κατά της διαφθοράς, 2016, 379-387.

12. Βλ. ά. 263 παρ. 1 ΠΚ.

13. Η παλαιότερη διατύπωση έκανε λόγο για “βάσιμες ενδείξεις”, προτιμήθηκε όμως στο προϊσχύον δίκαιο η διατύπωση “σοβαρές ενδείξεις”, με την έννοια των “επαρκών ενδείξεων” τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος ή ποινικού αδικήματος. Επομένως οι σοβαρές ή επαρκείς ενδείξεις τίθενται εσφαλμένα σε ένα πρώιμο στάδιο κατάγνωσης ευθύνης ή καταλογισμού, έναντι των “βάσιμων ενδείξεων”, οι οποίες μπορούν να προκύψουν ως αποτέλεσμα της διεξαγωγής της πειθαρχικής διαδικασίας. Η τελευταία τροποποίηση αναφέρεται σε “αποχρώσεις ενδείξεις”, η οποία κρίνεται και ορθότερη. Με την ίδια έννοια η χρήση του όρου “επαρκείς ενδείξεις για την κίνηση ή για να κινηθεί η ποινική δίωξη” στις παρ. 1 και 4 του ά. 43 ΚΠΔ.

14. Βλ. παρ. 12 ά. 100 Ν. 4622/2019, όπου οι Επιθεωρητές-Ελεγκτές της ΕΑΔ, μπορούν να θέτουν εκτός διαχείρισης οποιονδήποτε δημόσιο υπόλογο, αν {...} (γ) ανακαλυφθούν ατασθαλίες, που δημιουργούν εύλογη υπόνοια κατάχρησης.

15. Βλ. ΑιτΕκθ ΠΚ 1933, 445: Επωφελούμενος από την ιδιότητά του, τελεί μια εγκληματική ενέργεια ο υπάλληλος-λειτουργός-αξιωματούχος όταν καταχράται τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που του προσφέρει η υπηρεσιακή του θέση/αρμοδιότητα, παραβαίνοντας τα καθήκοντά του, όμως όχι κατά την άσκηση της ανατεθειμένης σε αυτόν υπηρεσίας. Βλ. επίσης Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, Παρατηρήσεις σε ΣυμβΑΠ 801/2003, ΠοινΔικ 2003, 890. Α. Μπουρόπουλος, “Ερμηνεία του Ποινικού Κώδικος - κατ' άρθρον”, Έκδ. 1960, τομ. Β', υπ' άρθρο 262, 393. Βλ. και Ν. Μπιτζιλέκη, “Τα υπηρεσιακά εγκλήματα”, Θεσσαλονίκη 1993, 96 επ., ο οποίος αναφέρει “Επωφελούμενος της υπηρεσίας σημαίνει ότι χωρίς τη συγκεκριμένη υπηρεσιακή δράση ο υπάλληλος δεν θα τελούσε ή θα τελούσε με ιδιαίτερη δυσκολία την εγκληματική πράξη, την εκμετάλλευση δηλαδή των ευκαιριών που του προσφέρει η υπαλληλική του θέση”.

η αναξιοπρεπής ή ανάρμοστη ή ανάξια για υπάλληλο συμπεριφορά εντός ή εκτός υπηρεσίας. Σε σχέση με τις προϋσχύσασες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, εμπλουτίζεται ο προσδιορισμός της πειθαρχικώς ελεγκτέας συμπεριφοράς του υπαλλήλου με τη χρήση και του προσδιορισμού “ανάρμοστη” που αποτελεί ειδική εκδήλωση παρανομίας κατά την άσκηση των υπαλληλικών καθηκόντων¹⁶, μη καλυπτόμενη απολύτως από τους όρους “αναξιοπρεπής” ή “ανάξια”.

Στην περίπτωση ιδ’ προβλέπεται πως συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα η χρησιμοποίηση της δημοσιοϋπαλληλικής ιδιότητας ή πληροφοριών που κατέχει ο υπάλληλος λόγω της υπηρεσίας ή της θέσης του, για εξυπηρέτηση ιδιωτικών συμφερόντων του ιδίου ή τρίτων προσώπων¹⁷.

Στην περίπτωση ιη’ ελέγχεται και πειθαρχικά η άρνηση του δημοσίου λειτουργού/υπαλλήλου σύμπραξης, συνεργασίας, χορήγησης στοιχείων ή εγγράφων κατά τη διεξαγωγή έρευνας, επιθεώρησης ή ελέγχου από Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές, τον Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας¹⁸ και τα ιδιαίτερα Σώματα και Υπηρεσίες Επιθεώρησης και Ελέγχου.

Στην περίπτωση κα’ ελέγχεται πειθαρχικά η χρησιμοποίηση τρίτων προσώπων για την απόκτηση υπηρεσιακής εύνοιας ή την πρόκληση ή ματαίωση εντολής της υπηρεσίας.

Στην περίπτωση κβ’ εκσυγχρονίζεται το περιεχόμενο του πειθαρχικού παραπτώματος της σύναψης στενών κοινωνικών σχέσεων υπαλλήλου με άλλα πρόσωπα, προς την κατεύθυνση της τιμωρίας μόνον εκείνων των περιπτώσεων που η σύναψη τέτοιου είδους σχέσεων γίνεται με αφορμή το

χειρισμό θεμάτων αρμοδιότητας του υπαλλήλου, από την αντιμετώπιση των οποίων εξαρτώνται ουσιώδη συμφέροντα των προσώπων αυτών¹⁹.

ε. α. Δεν αποτελεί τυχαία επιλογή του ελλ νομοθέτη και στοιχείται προς τις δικαιοπολιτικές επιλογές καταπολέμησης φαινομένων διαφθοράς, η ανάθεση στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας, η οποία έχει ως κύρια αποστολή την καταπολέμηση της απάτης και της διαφθοράς, της παρακολούθησης των πειθαρχικών διαδικασιών στο σύνολο των φορέων και υπηρεσιών της Γενικής Κυβέρνησης, περιλαμβανομένων των Ν.Π.Δ.Δ., των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, των επιχειρήσεών τους και των εποπτευόμενων από αυτούς Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και των δημοσίων επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων, τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, ακόμα και στην περίπτωση που οι επιχειρήσεις αυτές εξαιρούνται ρητά από τους κανόνες περί δημοσίου τομέα, σύμφωνα με τους ιδρυτικούς τους νόμους, με εξαίρεση το στρατιωτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων²⁰. Για τον σκοπό αυτόν κάθε πράξη με την οποία ασκείται πειθαρχική δίωξη και κάθε πειθαρχική απόφαση κοινοποιείται υποχρεωτικά στην Αρχή. Επίσης η Αρχή καθίσταται αρμόδια για την άσκηση προσφυγών και ενστάσεων υπέρ της Διοίκησης ή του υπαλλήλου, εναντίον όλων των πειθαρχικών αποφάσεων μονομελών και συλλογικών πειθαρχικών οργάνων των ως άνω φορέων, εξαιρουμένων των αποφάσεων μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών, για οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή²¹.

β. Στο ως άνω πλαίσιο ο Διοικητής της Αρχής έχει την αρμοδιότητα να λαμβάνει μέτρα για τη διασφάλιση της

16. Βλ. 1852/2005 ΣτΕ. Η παθητική δωροδοκία υπαλλήλου χαρακτηρίζεται, εκτός από εν ευρεία εννοία παράβαση καθήκοντος κατά τον ποινικό κώδικα ή άλλους ειδικούς ποινικούς νόμους, ως ανάρμοστη συμπεριφορά. Η πειθαρχική ποινή ήταν αυτή της οριστικής παύσης.

17. Βλ. Εγκύκλιος ΑΑΔΕ Δ 1101372 ΕΞ 2017.

18. Όπως αντικαταστάθηκε από το ά. 53 παρ. 3^α Ν. 4674/2020. Βλ. παρ. 7, 8, 9 και 12 ά. 100 Ν. 4622/2019.

19. Βλ. Ι. Ναζίρης, Πειθαρχικές κυρώσεις, σε Μ. Καϊάφα – Γκμπάντι (επ.) Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στο δημόσιο τομέα, 2014, 1047-1051.

20. Ως προς τις πειθαρχικές ευθύνες των αιρετών οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης, τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις των ά. 142-147 Ν. 3463/2006. Σύμφωνα με το ά. 146 παρ. 1 περ. γ) οι δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, καθώς και οι σύμβουλοι δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων και οι πάρεδροι, εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για {...} πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη {...} καθώς και για παράβαση καθήκοντος, εφόσον από τη διάπραξη του αδικήματος αυτού προξενείται οικονομική βλάβη στο Δήμο, την Κοινότητα ή στα νομικά τους πρόσωπα. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

21. Βλ. παρ. 1 σε συνδ. με περ. ιθ) και κ) παρ. 2 ά. 83 Ν. 4622/2019.

διαφάνειας και την καταπολέμηση της διαφθοράς στις υπηρεσίες που υπάγονται στην Αρχή, συμπεριλαμβανομένης και της κίνησης της διαδικασίας πειθαρχικής δίωξης ενώπιον των αρμοδίων Πειθαρχικών Συμβουλίων²².

στ. Ως προς τη σχέση πειθαρχικής και ποινικής δίκης και την ανάλογη εφαρμογή κατά την ποινική διαδικασία αρχών και κανόνων του ποινικού δικαίου, ειδικότερα σε υποθέσεις διαφθοράς:

α. Σχετικά με το άρθρο 108 {Εφαρμογή αρχών και κανόνων του ποινικού δικαίου σε πειθαρχικές διαδικασίες}, όπως έχει δεχθεί η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας,²³ οι αρχές και κανόνες του ποινικού δικαίου εφαρμόζονται στο πειθαρχικό δίκαιο, στο μέτρο που συνάδουν με το σκοπό και τη φύση της πειθαρχικής δίκης, η οποία κατατείνει στην εξασφάλιση τελικώς της εύρυθμης λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας. Έτσι η ανάλογη - και όχι η ευθεία - εφαρμογή των αρχών και των κανόνων του ποινικού δικαίου, αφενός αποτελεί πρόσθετη εγγύηση για την ορθή/δίκαιη κρίση αναφορικά με την τυχόν ευθύνη του πειθαρχικώς διωκόμενου υπαλλήλου, αφετέρου διασφαλίζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πειθαρχικής δίκης.

Εφαρμόζονται ιδίως οι αρχές και οι κανόνες που αφορούν στους λόγους αποκλεισμού της υπαιτιότητας και της ικανότητας προς καταλογισμό, στις ελαφρυντικές ή επιβαρυντικές περιστάσεις για την επιμέτρηση της πειθαρχικής ποινής, στην έμπρακτη μετάνοια, στο δικαίωμα σιγής του πειθαρχικώς διωκόμενου, στην πραγματική και νομική πλάνη, στο τεκμήριο της αθωότητας του πειθαρχικώς διωκόμενου, στην προστασία των δικαιολογημένων συμφερόντων του πειθαρχικώς διωκόμενου ή της υπηρεσίας για τη διατύπωση δυσμενών κρίσεων και εκφράσεων ή τη διενέργεια εκδηλώσεων εκ μέρους του εν λόγω υπαλλήλου, εφόσον δεν στοιχειοθετείται

το πειθαρχικό παράπτωμα της αναξιοπρεπούς ή ανάρμοστης ή ανάξιας για τον υπάλληλο συμπεριφοράς.

β. Σχετικά με το άρθρο 109 {Πειθαρχικές ποινές}, η ανάγκη πάταξης της διαφθοράς είναι ο δικαιολογητικός λόγος που επιτάσσει την πρόβλεψη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 3, σύμφωνα με το οποίο όταν επιβάλλεται η ποινή της οριστικής παύσης²⁴ για τα πειθαρχικά παραπτώματα των περιπτώσεων δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 107 και σχετίζονται με οικονομικό αντικείμενο, το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί να επιβάλει επιπλέον διοικητική κύρωση πειθαρχικής υφής από 10.000 έως 100.000 ευρώ. **Είναι κοινός τόπος ότι η διαφθορά των υπαλλήλων έχει ως σκοπό τον προσωπικό πλουτισμό τους και επομένως παράπτωμα που συνδέεται με οικονομικό αντικείμενο δεν αρκεί υπό ορισμένες περιστάσεις που εκτιμά το πειθαρχικό συμβούλιο να τιμωρείται με τη βαρύτερη των πειθαρχικών ποινών ήτοι την οριστική παύση, αλλά πρέπει να επιφέρει συνέπειες και στην οικονομική κατάσταση των επίορκων υπαλλήλων.**

γ. Σχετικά με το άρθρο 114 {Σχέση της πειθαρχικής διαδικασίας με την ποινική δίκη}, η πειθαρχική διαδικασία είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την ποινική ή άλλη δίκη. Η αυτοτέλεια αυτή, ωστόσο, δεν είναι απόλυτη και υπόκειται στην ανάγκη σεβασμού του τεκμηρίου αθωότητας, όπως αυτό αναδεικνύεται κάθε φορά από μια αθωωτική δικαιοδοτική κρίση ποινικού δικαστηρίου, υπό τον όρο ότι θα πρόκειται για ταυτόσημες πράξεις στις δύο διαδικασίες²⁵.

Ουσιαστική αποβαίνει η διάκριση ανάμεσα σε πειθαρχική διαδικασία που προηγείται της ποινικής και σε ποινική διαδικασία που προηγείται της πειθαρχικής²⁶. Η, προγενέστερη της ποινικής, πειθαρχική διαδικασία επαναλαμβάνεται σε τρεις περιπτώσεις:

22. Βλ. περ. ε) παρ. 2 ά. 91 Ν. 4622/2019.

23. ΣτΕ 2163/2004.

24. Βλ. ά. τέταρτο παρ. 1 και πέμπτο παρ. 1-2 Ν. 4057/2012, όπου οι διατάξεις του παρόντος νόμου, που αναφέρονται σε θέματα αργιών, καθώς και εκείνες με τις οποίες προβλέπονται πειθαρχικά παραπτώματα και πειθαρχικές ποινές, εφαρμόζονται αναλόγως για το προσωπικό του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που κατέχει οργανικές θέσεις, για το μόνιμο προσωπικό των δήμων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, όπως επίσης για το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των δήμων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών. Βλ. παρ. 13 ά. 100 Ν. 4622/2019, κατά το οποίο αν από διενεργούμενη Ε.Δ.Ε. διαπιστώνεται η διάπραξη πειθαρχικού αδικήματος από εκείνα που τιμωρούνται (παρ. 2 ά. 109 ΥΚ) με την ποινή της οριστικής παύσης, ο Διοικητής της Αρχής ασκεί ο ίδιος την πειθαρχική δίωξη και παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο.

25. Βλ. ΣτΕ 2069/2011. Επίσης, ΕΔΔΑ, Απ. 10.02.2009, υποθ. 14939/03 - Zolotukhin κατά Ρωσίας και ΕΔΔΑ, Απ. 27.09.2007, υποθ. 35522/04 - Β. Σταυρόπουλος κατά Ελλάδας.

26. Βλ. παρ. 5 ά. 97 Ν. 4622/2019, όπου δεν αποτελεί λόγο υποχρεωτικής αναβολής ποινικής εκδίκασης, εκκρεμής πειθαρχική διαδικασία, η οποία είναι συναφής με τη δικαζόμενη υπόθεση.

-Όταν το πειθαρχικό συμβούλιο αποφάνθηκε απαλλακτικά για τον υπάλληλο, αλλά εν συνεχεία υφίσταται ποινική καταδίκη.

-Όταν επιβλήθηκε πειθαρχική ποινή στον υπάλληλο ελαφρύτερη της οριστικής παύσης και η καταδίκη του ποινικού Δικαστηρίου αφορά σε **πραγματικά περιστατικά** τα οποία δικαιολογούν την αυστηρότερη πειθαρχική ποινή της οριστικής παύσης.

-Όταν το πειθαρχικό όργανο επέβαλε οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή και εν συνεχεία εκδόθηκε αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα για την πράξη ή την παράλειψη για την οποία διώκεται ο υπάλληλος²⁷.

Όταν αντίθετα η ποινική διαδικασία προηγείται της πειθαρχικής, αφενός κατά κανόνα η ποινική δίκη δεν αναστέλλει την έναρξη ή την πρόοδο της πειθαρχικής διαδικασίας²⁸, αφετέρου το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από την κρίση που περιέχεται σε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα μόνο ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση του παραπτώματος²⁹. Το ΣτΕ έχει νομολογήσει και υπέρ της απόλυτης, αλλά και υπέρ της σχετικής ισχύος του ιδιότυπου αυτού ποινικού δεδικασμένου, έναντι της πειθαρχικής διαδικασίας³⁰. Τέλος, όταν συντρέχει λόγος εξάλειψης του αξιοποιήσιμου³¹ ή αθώωση για έμπρακτη μετάνοια, η απαλλακτική απόφαση του ποινικού Δικαστηρίου, απαιτείται να δεσμεύει κατά αντίστοιχη ως άνω έννοια τα πειθαρχικά όργανα της Διοίκησης.

δ. Σχετικά με το άρθρο 115 {Αυτοτέλεια κολασμού του πειθαρχικού παραπτώματος}, στη νέα διάταξη δεν περιέχεται η ρύθμιση της παρ. 2 του αντίστοιχου άρθρου 115 του Υπαλληλικού Κώδικα. Η απόλειψη αυτής της διάταξης ευ-

θυγραμμίζεται με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με την οποία η απονομή χάριτος δεν έχει ως αποτέλεσμα την τυπική εξαφάνιση της καταδικαστικής ποινικής απόφασης ούτε την αναδρομική άρση των ουσιαστικών αποτελεσμάτων της, αλλά απλώς συνεπάγεται για τον εφεξής χρόνο την άρση των στερήσεων και ανικανοτήτων που είχαν επέλθει εξαιτίας της καταδίκης³². **Έτσι, η άρση των συνεπειών της ποινικής καταδίκης δεν έχει ως αποτέλεσμα την άρση του πειθαρχικώς κολάσιμου της πράξης.**

ε. Στο ά. 99 παρ. 1 Ν. 4622/2019 προβλέπεται πως ο εισαγγελέας Πρωτοδικών και ο γραμματέας του δικαστηρίου ή του δικαστικού Συμβουλίου υποχρεούνται να ανακοινώνουν στον Διοικητή της Αρχής Διαφάνειας ο μὲν πρώτος την ποινική δίωξη, που ασκείται με κάθε μορφή συμμετοχής, κατά υπαλλήλου, λειτουργού ή οργάνου των φορέων της παρ. 1 του ά. 83 Ν. 4622/2019 για εγκλήματα περί την υπηρεσία (ά. 235, 236 και 237 ΠΚ), περί τα υπομνήματα (ά. 216, 217, 220, 222 ΠΚ), κατά της ιδιοκτησίας (ά. 372 και 375 ΠΚ) και κατά περιουσιακών δικαιωμάτων (ά. 386, 386⁴, 389, 390 και 394 ΠΚ)³³, που στρέφονται κατά του Δημοσίου και των ως άνω φορέων, ο δε δεύτερος τα παραπεμπτικά ή απαλλακτικά βουλεύματα, σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας, καθώς και τις εκδιδόμενες, σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας, καταδικαστικές ή αθωωτικές αποφάσεις κατά των ως άνω προσώπων και για τις αξιοποιήσιμες αυτές πράξεις.

ζ. Νομοθεσία του ΟΗΕ για την πρόληψη της διαφθοράς δημοσίων λειτουργών.

Σημαντική παράμετρος της αντιμετώπισης της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα είναι η θεσμοθέτηση της προληπτικής δράσης των αρμοδίων εθνικών και υπερεθνικών Αρχών, ως προς τον εντοπισμό των αιτίων που παράγουν ή

27. Βλ. Α. Παπαδαμάκης, Η σχέση της πειθαρχικής διαδικασίας με την ποινική δίκη, σε Δίκαιο και Πολιτική κατά της διαφθοράς, ό.π., 389-401 (397).

28. Αναστολή δεν επιτρέπεται σε περίπτωση που το πειθαρχικό παράπτωμα προκάλεσε δημόσιο σκάνδαλο ή θίγει σοβαρά το κύρος της υπηρεσίας (παρ. 2 εδ. γ' ά. 114 ΥΚ). Βλ. ΣτΕ 1424/2020: Το Πειθαρχικό Συμβούλιο δεν έχει υποχρέωση να αναστείλει την πειθαρχική διαδικασία μέχρι την περάτωση της ποινικής. Επί αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης είναι δυνατή η επανάληψη της πειθαρχικής διαδικασίας.

29. Βλ. ΣτΕ 172/2021.

30. ΣτΕ 2693/2012 και contra ΣτΕ 2067/2011, ΣτΕ 62/2012.

31. Όπως παραίτηση από το δικαίωμα έγκλησης, ανάκληση της έγκλησης, αμνήστευση πράξης, παραγραφή του αξιοποιήσιμου.

32. ΣτΕ (Ολ) 866/1988, ΣτΕ 4393/2005.

33. Η συγκεκριμένη επιλογή του ελλ νομοθέτη επιβεβαιώνει τις δογματικές παραδοχές της παρούσας ως προς τη συμπερίληψη στο εύρος της αξιόποινης (δημόσιας) διαφθοράς, επιμέρους νομοτυπικών μορφών από συγκεκριμένα κεφάλαια του ΠΚ.

συντηρούν το πολυπλόκαμο και αντιθεσμικό αυτό φαινόμενο. Σύμφωνα με την ανωτέρω προσέγγιση επιλέγεται να εκτεθούν τα προληπτικά μέτρα κατά της διαφθοράς στο δημόσιο τομέα που προτείνει ο Ο.Η.Ε., όπως έχουν κυρωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 3666/2008. Τα μέτρα αυτά αναδεικνύουν *ab initio* τις δικτυακές/συστημικές διαστάσεις του φαινομένου και απαντούν με επάρκεια στα σύνθετα αίτια και τις πολυπλόκαμες ορίζουσες της εγκληματικής οργανωμένης διαφθοράς σε τοπικό και υπερεθνικό επίπεδο.

Ι. Στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς στο Κεφάλαιο ΙΙ, στο άρθρο 7 με τίτλο “Δημόσιος Τομέας”³⁴, προβλέπεται πως κάθε Κράτος – Μέρος προσπαθεί να υιοθετεί, διατηρεί και ενισχύει **συστήματα** για την επιλογή, πρόσληψη, διατήρηση, προαγωγή και συνταξιοδότηση δημοσίων υπαλλήλων³⁵ και, όπου αρμόζει, άλλων μη αιρετών δημοσίων λειτουργών:

α. Που να βασίζονται στις αρχές της αποδοτικότητας, της διαφάνειας και σε αντικειμενικά κριτήρια, όπως η ικανότητα, η ακεραιότητα και η καταλληλότητα.

β. Που να περιλαμβάνουν κατάλληλες διαδικασίες για την επιλογή και την εκπαίδευση των ατόμων, ως προς δημόσιες θέσεις που θεωρούνται ιδιαίτερα ευάλωτες στη διαφθορά και την εκ περιτροπής τοποθέτηση, όπου αρμόζει, των ατόμων αυτών σε άλλες θέσεις³⁶.

γ. Που να προωθούν **ικανοποιητική αμοιβή και δίκαιες μισθολογικές κλίμακες**, λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης του Κράτους - Μέρους.

δ. Που να προάγουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να μπορούν οι δημόσιοι λειτουργοί να εκπληρώνουν τις απαιτήσεις για την ορθή, έντιμη και κατάλληλη εκπλήρωση των δημόσιων καθηκόντων τους και να τους παρέχουν εξειδικευμένη και κατάλληλη επιμόρφωση, με στόχο να βελτιωθεί ο δείκτης ενημέρωσής τους για τους κινδύνους της διαφθοράς που ενυπάρχουν στην εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να κάνουν αναφορές σε κώδικες ή πρότυπα συμπεριφοράς στους κατάλληλους τομείς³⁷.

ε. Επίσης, κάθε Κράτος - Μέρος εξετάζει τη δυνατότητα υιοθέτησης κατάλληλων νομοθετικών και διοικητικών μέτρων για τη θέσπιση κριτηρίων σχετικών με την υποψηφιότητα και την εκλογή σε δημόσιες θέσεις³⁸.

στ. Ανάλογα, κάθε Κράτος – Μέρος θα προσπαθήσει να υιοθετήσει, να διατηρήσει και να ενισχύσει **συστήματα** που προάγουν τη διαφάνεια και προλαμβάνουν τη σύγκρουση συμφερόντων³⁹.

ΙΙ. Εξάλλου, στο Άρθρο 8 με τίτλο “Κώδικες συμπεριφοράς για δημόσιους λειτουργούς” αναφέρεται πως κάθε

34. Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς, ΝοΒ 5/2008, 989-990.

35. The existence or introduction of the systems referred to in paragraph 1 of article 7, shall not prevent States parties from maintaining or adopting **specific measures for disadvantaged groups** (A/58/422/Add. 1, para. 12). UNODC, Legislative guide for the implementation of the United Nations Convention against Corruption, a.a., 31. Βλ. και Ν. 4765/2021.

36. Past experience also shows that local authorities can be **particularly vulnerable to corruption** in connection with public procurement, as well as real estate, construction, town planning, political financing. The requirements of the Convention against Corruption should thus be taken into account **at all administrative levels**. UNODC, a.a., 31.

37. Βλ. O. Kurer, a.a., 230. Thus, operation ability requires that the impartiality principle be fleshed out by specific rules based on what might be called non-discrimination norms that prohibit certain types of discrimination. **In other words, these are the rules that specify the categories of cases that deserve equally and ought to be treated equally, and whose unequal treatment constitutes a case of corruption. {...} More generally, corrupt acts can now be defined as violations of non-discrimination norms governing the behavior of holders of public office that are motivated by private gain.**

38. Δ. Ράϊκος, Η Δημόσια Διοίκηση απέναντι στις οργανωμένες προκλήσεις του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς, ΔΔ 1/2005, 1-43.

39. Για τις παλινωδίες και υπαναχωρήσεις της ελληνικής έννομης τάξης ως προς την ανωτέρω υποχρέωση, βλ. ά. 15 Παράγραφος 1 Ν. 4320/2015: Οι διατάξεις της Παραγράφου ΙΓ΄ του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013, που αφορούν τη σύσταση θέσης και τη λειτουργία **Εθνικού Συντονιστή για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς** όπως ισχύουν, καταργούνται. Βλ. εισαγωγή διατάξεων για την αποφυγή και τον έλεγχο της σύγκρουσης συμφερόντων σε ανώτερους δημοσίους λειτουργούς, με τα ά. 71, 72, 73 και 74 Ν. 4622/2019.

Κράτος - Μέρος προσπαθεί να εφαρμόσει στα πλαίσια των θεσμικών και νομικών του συστημάτων, κώδικες ή πρότυπα συμπεριφοράς για την ορθή, έντιμη⁴⁰ και κατάλληλη εκπλήρωση των δημόσιων λειτουργιών⁴¹. Δεσμεύεται, άλλωστε, να λαμβάνει υπόψη τις σχετικές πρωτοβουλίες των περιφερειακών, ενδοπεριφερειακών και πολυμερών οργανισμών, όπως το Διεθνές Κώδικα Συμπεριφοράς των Δημοσίων Λειτουργών, που περιέχεται στο παράρτημα της Απόφασης 51/59 της Γενικής Συνέλευσης από 12/12/1996⁴².

Κάθε Κράτος - Μέρος εξετάζει της δυνατότητα θέσπισης μέτρων και συστημάτων που να διευκολύνουν **την αναφορά εκ μέρους των δημοσίων λειτουργών πράξεων διαφθοράς στις αρμόδιες αρχές**, όταν οι πράξεις αυτές υποπίπτουν στην αντίληψή τους κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους⁴³, προσπαθεί δε να θεσπίζει μέτρα και συστήματα που απαιτούν από τους δημοσίους λειτουργούς να υποβάλλουν δηλώσεις στις αρμόδιες αρχές σχετικά, μεταξύ άλλων, με

τις εξωυπηρεσιακές δραστηριότητες, την απασχόληση, τις επενδύσεις, τα περιουσιακά στοιχεία και τα σημαντικά δώρα ή οφέλη από τα οποία μπορεί να προκύψει **σύγκρουση συμφερόντων**⁴⁴ σε σχέση με τις υπηρεσίες τους ως δημοσίων λειτουργών.

Η κατάσχεση και τιμώρηση των ως άνω πειθαρχικών παραπτωμάτων από τον Υπαλληλικό Κώδικα καθώς και η πρόσφατη νομοθεσία για την πρόσληψη των δημοσίων υπαλλήλων, όπως επίσης για την επιλογή και τοποθέτηση προϊσταμένων και διευθυντικών στελεχών στον δημόσιο τομέα⁴⁵, εντάσσεται στην ευρύτερη προσπάθεια της Πολιτείας να αντιμετωπίσει την έλλειψη διαφάνειας και τη διαφθορά, η οποία έχει αναδειχθεί ως ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα της σύγχρονης κρατικής λειτουργίας και ιδίως της δημόσιας διοίκησης. Η επιτυχία αυτού του σκοπού θα αποτελέσει αναμφίβολα ένα από τα μεγάλα διακυβεύματα για την ελληνική κοινωνία στην εξέλιξη του 21^{ου} αιώνα.

40. Previous experience shows that it is also important that the principles and **ethical rules** are known and accepted by officials. Some good practices include the development of rules through a process of consultation rather than a top-to-bottom approach, the attachment of ethical rules to employment contracts and the regular provision of awareness-raising initiatives. UNODC, a.a., 32.

41. Article 8 contains both **mandatory provisions** and obligations to consider certain measures. UNODC, a.a., 28.

42. Article 8, paragraph 3, requires that, as States parties implement the provisions of the article, they **take note** of the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations, such as the International Code of Conduct for Public Officials contained in the annex to General Assembly resolution 51/59 of 12 December 1996, where appropriate and in accordance with the fundamental principles of their legal system. UNODC, a.a., 29.

43. Experience suggests that it is important to provide for a clear written reporting duty indicating who is to be informed internally and/or externally (**in case of internal reporting, an alternative may be provided in cases where a superior is the suspect**), measures to protect the career of those who report **in good faith** (see also art. 33) and measures to inform officials about the duty and protection. A contact person who can advise in confidence within the institution is another good practice. See also Council of Europe recommendation No. R (2000) 10 on Codes of Conduct for Public Officials. UNODC, a.a., 32. Επίσης, OECD, Supreme Audit Institutions and good governance, 2016, 1-159.

44. **Conflicts of interest** as well as perceptions of such conflicts **undermine public confidence** in the integrity and honesty of civil servants and other officials. UNODC, a.a., 33. Βλ. επίσης OECD, Recommendation of the Council on OECD Guidelines for managing conflict of interest in the public sector, 2020, 1-16.

45. Βλ. Α. 84-87 ΥΚ και Ν. 4674/2020.

του **Θωμά Σταμόπουλου**
Δικηγόρου Πειραιά

I **Το αίτημα για αποζημίωση αδικώς** **προφυλακισθέντος ατόμου**

Η Πολιτεία πρέπει, να θεσμοθετήσει κατ' ευθύ τρόπο, πως σε περίπτωση, κατά την οποία απορρίπτεται από το δικάζον Δικαστήριο αίτημα υποβαλλόμενο κατ' άρθρο 536 του Κ.Ποιν.Δικ., δηλαδή αίτημα για αποζημίωση αδικώς προφυλακισθέντος ατόμου, τότε, αυτό θα έχει δικαίωμα ασκήσεως εφέσεως κατ' αυτής. Τούτο αναγράφεται, επειδή πρόσφατα το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών απέρριψε έφεση κατά πρωτοδίκου αποφάσεως, η οποία απέρριψε, ως ούσα ουσιαστικώς αβάσιμη, σχετικώς, υποβληθείσα αίτηση πελάτη του με το σκεπτικό, πως απαραδέκτως ησκήθη, ως μη προβλεπόμενη κατά Νόμο!!!!

Με άλλα λόγια υφίσταται ένα νομοθετικό κενό, το οποίο πρέπει, να καλυφθεί, διότι, άλλως, το νόμω παρεχόμενο δικαίωμα δεν ασκείται κατά τον δέοντα τρόπο και ο προσφεύγων πολίτης στερείται του φυσικού Δικαστού του.

II **Ο θεσμός της υιοθεσίας**

Ο θεσμός της υιοθεσίας πρέπει, να αναμορφωθεί, διότι υπάρχουν ζεύγη, τα οποία επιθυμούν, να υιοθετήσουν ένα άτομο, στο οποίο δύνανται, να παράσχουν τις ιδανικότερες συνθήκες διαπαιδαγώγησεως, διαβιώσεως και αναπτύξεως, αδυνατούν δε να επιτύχουν του στόχου τους, διότι, τόσο η νομοθεσία για την υιοθεσία των ανηλίκων -ιδίως αυτή-, όσο και η νομοθεσία για την υιοθεσία των ενηλίκων, θέτει κατ' ουσίαν αδικαιολόγητους, απαραδέκτους και άκρως αντικοινωνικούς περιορισμούς, οι οποίοι δεν προάγουν την κοινωνική ευημερία.

Οι μάχιμοι Δικηγόροι, οι οποίοι αναγιγνώσκουν την στήλη μου, πιστεύω, ότι έχουν ζήσει και βιώσει την οδύνη των ζευγών, τα οποία εξ αιτίας της κακής και απαραδέκτου σχετικής νομοθεσίας, δεν κατάφεραν, να κάνουν το όνειρο τους πραγματικότητα.

III **Οι Αποζημιώσεις λόγω ηθικής βλάβης** **ή ψυχικής οδύνης των τροχαίων**

Τι θα γίνει τελικώς με τις αποζημιώσεις λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης; Οι Δικαστές μας, ιδίως, επί τροχαίων ατυχημάτων επιδικάζουν ψίχουλα!!!!, καθ' ην στιγμή τα ασφάλιστρα όλο και ανεβαίνουν!!!! Επιτρέπεται, όπως πρόσφατα σε αποζημίωση κατ' άρθρο 931 Α.Κ. αφορώσα νεαρής ηλικίας άτομο, το οποίο είχε τραυματισθεί σοβαρά σε τροχαίο και είχε φ' όρου ζωής απομείνει με σοβαρά προβλήματα υγείας, Εφέτης στην Αθήνα να επιδικάζει, μόνο, το ποσό των €(10.000) δέκα χιλιάδων; Οι πολίτες έχουν μείνει με την εντύπωση, πως, ιδίως, επί τροχαίων ατυχημάτων οι σχετικές αποζημιώσεις εξακολουθούν, να παραμένουν υψηλές, πράγμα το οποίο τυγχάνει εξωπραγματικό. Ο γράφων, επομένως, διερωτάται, μήπως το σχετικό ζήτημα πρέπει, να γίνει αντικείμενο διαβουλεύσεων μεταξύ της ηγεσίας μας και των ηγεσιών των Δικαστών.

IV **Η εποπτεία των ασφαλιστικών εταιρειών**

Πρόσφατα ανεκλήθη η άδεια λειτουργίας ασφαλιστικής εταιρείας με έδρα την Ρουμανία, η οποία είχε θυγατρική εταιρεία στην Ελλάδα. Η ανωτέρω ασφαλιστική εταιρεία ήταν εταιρεία χαμηλού κόστους και, ως εκ τούτου, είχε προ-

σελκύσει μεγάλο αριθμό καταναλωτών. Με άλλα λόγια η πτώση της μητρικής εταιρείας επέφερε την πτώση και της θυγατρικής τοιαύτης.

Υπάρχει, όμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση ένα ζήτημα, το οποίο άπτεται κατά την γνώμη του γράφοντος της λειτουργικότητας και του μη ευδόκιμου τρόπου, κατά τον οποίο οι Ελληνικές Αρχές ασκούν την εποπτεία των ασφαλιστικών εταιρειών, που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

Ειδικότερα είχε ακουσθεί εντόνως, από ικανό χρόνο, ότι η μητρική της συγκεκριμένης ασφαλιστικής εταιρείας, αντιμετωπίζει προβλήματα φερεγγυότητας και οι αντίστοιχες Ρουμανικές Αρχές, την είχαν θέσει υπό επιτήρηση.

Στην προκειμένη, όμως, περίπτωση -έχω την πληροφορία, ότι στην εταιρική σύνθεση της Ρουμανικής μητρικής εταιρείας ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ, ΩΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΑΣ!!!!...- οι εντόπιες Αρχές θα έπρεπε, εν όψει των ανωτέρω εξελίξεων, να διερευνήσουν τα δρώμενα, να σταθμίσουν την κατάσταση των πραγμάτων, ερχόμενες σε επαφή με τις αντίστοιχες Ρουμανικές Αρχές και να ενημερώσουν το καταναλωτικό κοινό, έτσι ώστε να πράξει αναλόγως, πέραν των διοικητικών μέτρων, τα οποία κατά τα φαινόμενα και ως εκ των υστέρων απεδείχθη έπρεπε, να λάβουν.

Συμπερασματικά για άλλη μία φορά -λεπτομέρειες δεν γνωρίζω σχετικώς με τι έγινε από επίσημης πλευράς, αλλά έχω την ακράδαντη εντύπωση, πως η Ελληνική Πολιτεία και στην προκειμένη περίπτωση, δεν λειτούργησε ορθώς- απεδείχθη περίτρανα, πως ο Έλληνας φορολογούμενος δεν προστατεύεται από το Ελληνικό Κράτος, το οποίο απεδείχθη εκ νέου, πως λειτουργεί άτεχνα και αναποτελεσματικά.

V

Προσοχή στις απαράδεκτες συμπεριφορές

Αγαπητοί συνάδελφοι αντί να προσπαθούμε, να επιδεικνύουμε μεταξύ μας την μέγιστη δυνατή κατανόηση, γιατί οι καιροί έχουν αλλάξει και οι πελάτες μας, ιδίως, δε αυτοί των μάχιμων Δικηγόρων, επιδεικνύουν πολλαπλώς απαράδεκτες συμπεριφορές, γεγονός το οποίο επιτάσσει, όπως επικρατεί στις εσωτερικές μας σχέσεις κλίμα καλής και τίμιας επαφής, ως και κλίμα ειλικρινούς συμπεριφοράς, δυστυχώς, ακούμε και αντιλαμβανόμεθα, πως πολλαπλασιάζονται τα φαινόμενα

της επιδείξεως απρεπούς συμπεριφοράς στις μεταξύ μας σχέσεις, πράγμα το οποίο, ας μην λησμονούμε και ας μην υποτιμούμε την απαξία των απρεπών συμπεριφορών, θα μας εξοντώσει επαγγελματικά συνεπεία της κοινωνικής εκθέσεως του κλάδου μας. Έτσι, λοιπόν, το Γραφείο μου σε πρόσφατη περίπτωση συναινετικής ανακλήσεως αποφάσεως διαταξάσης την έγγραφη προσημείωση υποθήκης, κυριολεκτικώς, κατέστη θύμα αντισυναδελφικής συμπεριφοράς.

Συγκεκριμένα το Γραφείο μου εκπροσωπούσε τους αιτούντες, ενώ την Τράπεζα εκπροσωπούσε γνωστό Δικηγορικό Γραφείο πολιτικού χαρακτήρα..., το οποίο ασχολείται και με εισπράξεις... Συγκαταθέσαμε νωρίς την πρωΐα αμφότερα τα Γραφεία την προτεραία της ορισθείσης δικασίμου στο Πρωτοδικείο Αθηνών τους φακέλους δικογραφίας με τις σχετικές δηλώσεις, για να εκδοθεί δικαστική απόφαση, πλην, όμως, ενώ δε οι πελάτες μας είχαν καταβάλει τα σχετικά δικαιώματα στην δανείστρια Τράπεζα για την έκδοση εξοφλητικής αποδείξεως, όπως όλοι γνωρίζουμε, όπως αιφνιδίως μετά την συγκατάθεση του φακέλου δικογραφίας, το ανωτέρω Γραφείο μου τηλεφώνησε κατά το μεσημέρι και μου ζήτησε, όπως ανυπόπτως και εντελώς αιφνιδίως, όπως του καταβληθεί ΑΜΕΣΑ από πλευράς των πελατών μου το ποσόν των €(173,40) ως δικαιώματα για την αμοιβή του!!!!, διότι, άλλως, θα απέσυρε τον κατατεθέντα φάκελό του...

Ο γράφων έκπληκτος άκουσε την παραπάνω άκρως αιφνίδια και παράλογη απαίτηση, πλην, όμως, χάρις την εμπειρία του δεν αντέδρασε αρνητικά και ενημέρωσε πάραυτα τους πελάτες του, ότι θα ήταν σκόπιμο το τάχιστο δυνατόν, να καταβληθεί το παραπάνω ποσόν, διότι, άλλως, να μην θα επετυγχάνετο το επιθυμητό αποτέλεσμα και κατ' άλλο τρόπο, πλην, όμως, θα προκαλείτο δαπάνη και ταλαιπωρία.

Οι πελάτες του ανταπεκρίθησαν στην πρότασή του, το ανωτέρω χρηματικό ποσό κατεβλήθη στον υποδειχθέντα παρά του ως άνω Γραφείο τραπεζικό λογαριασμό, το σχετικό παραστατικό απεστάλη ηλεκτρονικώς και εθεωρούσε, πλην, όμως, ματαίως, όπως απεδείχθη εκ των υστέρων, ότι το ανακύψαν υπαιτιότητα του άνω Γραφείου ζήτημα είχε εκλείψει.

Η Νέα Τάξη πραγμάτων

Του Δημήτρη Πιστικού

Η σχεδιασμένη παγκόσμια Νέα Τάξη πραγμάτων που άρχισε τα τελευταία χρόνια να αποκτά εμφανέστατη και απροκάλυπτη παρουσία, προβάλλει κάθε φορά τη μορφή της ανακατεύοντας τον παγκόσμιο χυλό και δημιουργώντας σύγχυση, απάθεια, ηττοπάθεια, πανικό, χειραγώγηση και καλυμμένη κλιμακωτή κοινωνική σκληρότητα. Εν ονόματι αόριστων, γενικόλογων και δημοφιλών ανθρωπιστικών ιδεών και προταγμάτων, προωθεί πλαγίως την αναθεώρηση, κατάργηση, ή την απαξίωση των παραδοσιακών δομών, θεσμών και ιδεών, όπως η δημοκρατία, το έθνος, η θρησκεία, η γλώσσα, η παιδεία, η ιστορία, ο γάμος κ.λπ. Με πρόσχημα και προσωπείο την φυλετική και θρησκευτική ουδετερότητα, επιδιώκει να εμφανίσει ισχυρή παρουσία λαμβάνοντας την υποστήριξη της υπερμάχου των επιμέρους ταυτοτήτων διαλύοντας αυτές των παραδοσιακών πλειοψηφιών. Έτσι, οι απόστολοι αυτής της καινούργιας αντίληψης, τίθενται επικεφαλής μιας δήθεν φιλελεύθερης κίνησης και υποσκάπτει τους θεσμούς προσπαθώντας να υποκαταστήσει την έννοια του ελεύθερου πολίτη με την έννοια του *μαζάνθρωπου*, ελέγχοντας προς το συμφέρον κάποιων αφανών ολίγων ακόμα και την αναπνοή του κάθε πολίτη. Εργαλεία της, είναι τα πρόθυμα ενεργούμενα πρόσωπα, που τελούν σε διατεταγμένη υπηρεσία, ποικιλοτρόπως επιδοτούμενοι δια-

νοητές, ψυχρόαιμοι τεχνοκράτες, 'δημοκόποι, δημοσκόποι και αναλυτές. Όλοι αυτοί υφαίνουν έναν παγκόσμιο ιστό μέσα στο διαδίκτυο, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας, στα πνευματικά ιδρύματα κ.λπ. Σκοπός, η κατάλυση της πολύτιμης μακρόχρονης παράδοσης, η ταυτότητα και όσα στοιχεία απαρτίζουν την έννοιά της.

Πιστή σ' αυτή τη γραμμή πλεύσης η Επίτροπος Ισότητας της Κομισιόν Έλενα Ντάλι (προερχόμενη από τη μεσογειακή Μάλτα) εξέδωσε πρόσφατα ένα έγγραφο οδηγιών προς ευρωπαίους ναυτιλομένους το οποίο ονομάστηκε «*Οδηγίες Ισότητας*» στο οποίο, μεταξύ άλλων παροτρύνει τους πολίτες να μην εύχονται «*Καλά Χριστούγεννα*» επειδή στην Ευρώπη δεν υπάρχουν μόνον Χριστιανοί αλλά κι άλλες θρησκευτικές κοινότητες. Προτείνει δε στη θέση τους να ευχόμαστε «*Καλές Διακοπές*» ή «*Ευτυχισμένες Γιορτές*». Μετά την εύλογη αντίδραση, κυρίως των Καθολικών αναγκάστηκε να αποσύρει τις «*Οδηγίες*». Αναρωτιέμαι πού θα μας βγάλουν αυτοί οι δρόμοι; Αύριο θα δοθούν οδηγίες να καταργήσουν οι Χριστιανοί τα Ευαγγέλια, οι Μουσουλμάνοι το Κοράνι, οι Βουδιστές τον Βούδα τους, οι παγανιστές τα είδωλά τους, οι αγνωστικιστές τα πιστεύω τους, οι Έλληνες Πόντιοι τον αρχαιότατο πυρρήσιο χορό τους, ο βοσκός τη γκλίτσα του κ.ο.κ.. Στο απυρό-

βλητο θα παραμείνουν μονάχα οι εθνικές βλακείες και οι εθνικές παραλείψεις οι οποίες μάλιστα θα ενισχύονται και εντέλει θα επιβραβεύονται! Τελικός στόχος, ο απρόσωπος χυλός, η ομογενοποίηση, η μάζα, η έλλειψη κάθε ταυτότητας, και φυσικά η χειραγώγηση της αγέλης (για να επικαλεστώ έναν όρο τής μόδας). Διατείνονται ότι θα καταργήσουν τις ταυτότητες χάριν της ισότητας αλλά αποκρύπτουν ότι η κατάργηση αυτή θα συνοδεύεται από τη δημιουργία μιας νέας ταυτότητας του *μαζανθρώπου* που θέλουν να δημιουργήσουν. Ηχηρά και βαρύγδουπα ονόματα στολίζουν την τούρτα, όπως, *παγκοσμιοποίηση, οικονομική ανάπτυξη, εκσυγχρονισμός, πρόοδος* κ.λπ.

Πίνακας του Γεωργίου Ροϊλού: Οι Ποιητές

Στα καθ' ημάς, τα πιο δραστήρια όργανα αυτής της επιχειρούμενης παγκόσμιας τάξης πραγμάτων είναι κάποιοι μοντέρνοι τεχνοκράτες, πολιτικοί υπάλληλοι των Βρυξελλών, Επίτροποι, διαπλεκόμενοι κυβερνητικοί και οικονομικοί παράγοντες, κι ένα σωρό άλλα αποκυήματα της ίδιας μήτρας με τη βοήθεια των στρατευμένων κονδυλοφόρων, ρητόρων και διαλαλητών. Οι εξαιρέσεις λιγοστές. Και ερωτάται: Ποιο είναι σήμερα το χρέος των ενεργών πολιτών, των πνευματικών ανθρώπων και των διανοουμένων και ποιος ο ρόλος των ποιητών; Ο μεγάλος Κωστής Παλαμάς, δημιουργός των σπουδαίων *«Σατιρικών Γυμνασμάτων»* γράφει

με διακριτή απέχθεια για τους άπραγους ομφαλοσκόπους: *«ποιητής δεν είσαι αν το κρασί γυρνάς / κάπελας θα 'σαι ή θα 'σαι χαροκόπος.»* (*«Σατιρικά Γυμνάσματα»*, Α' σειρά, αριθμ. 12, τόμ. 5 Απάντων σελ. 242). Κι αλλού, ο επαναστατικός και αναρχικός Παλαμάς, της νιότης, γράφει: *«Να λάμπ' η αλήθεια πρέπει και να σφάζει.»* (ό.π. σελ. 263).

Και τα ανώτατα πνευματικά ιδρύματα τι κάνουν; Γιατί σωπαίνουν και δεν αντιδρούν; Γιατί δεν μιλούν οι ακαδημαϊκοί: Ένας σπουδαίος Πειραιώτης φίλος μου, μακαρίτης από χρόνια, ο Δαμιανός Στρουμπούλης, προβληματισμένος, για άλλα συναφή θέματα, έγραφε, με αρκετή ειρωνεία, στο περιοδικό του: *«Εννιώ την Ακαδημία. Αλλά αυτή γιατί να μη μιλήσει; Φοβάται απόλυση ή δυσμενή μετάθεση; Όλοι τους είναι αθάνατοι. Απλώς λόγω ηλικίας δεν έχουν καθόλου αντανάκλαστικά.»* (*«Η γλώσσα μας»*, τχ. 47, Οκτώβρης 1994). Νομίζω ότι τα λόγια του, έχουν και σήμερα την ίδια αξία, όπως και τότε.

Περαίνοντας θα ήθελα να τονίσω την κρισιμότητα των στιγμών και το χρέος κάθε σκεπτόμενου πολίτη. Οι καιροί δεν συγχωρούν την απάθεια, την αποχή από τα κοινά, την αδιαφορία προς τις δημόσιες υποθέσεις και την παραίτηση των απογοητευμένων. Οι παλινωδίες τής ιστορίας, διδάσκουν τους εχέφρονες πολίτες, ώστε να έχουν το νου τους για να προασπίσουν τα κεκτημένα με αιώνιους αγώνες ατομικά και συλλογικά τους δικαιώματα.. Και να μην ξεχνούν ότι, όλου του κόσμου οι εξουσίες και τα συστήματα, από τη φύση τους και από ανασφάλεια, δεν αντιστέκονται στη σαγήνη τής πρόσκαιρης βασιλείας τους, μεθούν από τη δύναμή τους και ρέπουν προς την αυθαιρεσία. Σε κάποιο ποίημά μου, είχα γράψει: *«Όλα διαβαίνουν. / Είναι το ύψιστο καθήκον σου, σήμερα / να θυμάσαι ότι δεν θα σε συγχωρήσουν, οι περιστάσεις / σιμώνουν οι ώρες / που η σκλαβιά σου / θα προ-*

στατεύεται από το Σύνταγμα / της Νέας Τάξης / ως ύψιστο κοινωνικό δικαίωμα»!

Περί συνομωσιολογίας και συνομοσιολόγων

Και επειδή σήμερα πολλοί μιλούν με ευκολία για «συνομωσίες» και «συνομοσιολόγους», και μάλιστα με περισσή περιφρόνηση, προφανώς για να εξουδετερώσουν κάθε αδέσμευτη φωνή, συγχέοντάς τους με τους γραφικούς και αλλόκοτους παραδοξολόγους, θα χρησιμοποιήσω εδώ τα λόγια τού Μίκη Θεοδωράκη, τον οποίο, μετά το θάνατό του όλοι προσπαθούν να καταστήσουν είδωλο και να τον εκμεταλλευτούν καθένας για δικό του λογαριασμό: «*Ορίστε. Σήμερα έχουμε μία και μοναδική υπερδύναμη, η οποία δεν μας σκοτώνει απλώς, μας παίρνει και την ψυχή μας: χτυπάει τον πολιτισμό μας, μας κάνει ανδρείκελα. Πρόκειται για ολόκληρο σύστημα.*» (από το βιβλίο «*Άξιος Εστί*», Τόμ. Γ', σελ. 186, έκδοση του «Βήματος»). Βεβαίως δεν θεωρώ τη γνώμη κάποιου γνωστού ανθρώπου, όσο σημαντική κι αν είναι η παρουσία του στην τέχνη και στον πολιτισμό, ως θέσφατο αλλά ως χρήσιμο και επικουρικό στοιχείο για τη συναγωγή τεκμηρίων, που παρέχει η παρατήρηση, οι πράξεις και τα κείμενα αφού έτσι κι αλλιώς (όπως είναι ευνόητο) οι ακλόνητες αποδείξεις απουσιάζουν.

Ο Αίσωπος, στον γνωστό μύθο για το «*Λιοντάρι και την αλεπού*» περιγράφει πώς το γέρικο λιοντάρι μηχανεύτηκε ένα πονηρό σύστημα προκειμένου να ξεγελάει τα ανίσχυρα θύματά του και να τα καταβροχθίζει. Μπήκε λοιπόν σε μια σπηλιά και παριστάνοντας το άρρωστο έπιανε τους αφέλεις και πονόψυχους επισκέπτες του και τους έτρωγε. Δεν κατάφερε όμως να ξεγελάσει και την αλεπού, η οποία διέκρινε πολλές πατημασιές να μπαίνουν στη σπηλιά αλλά καμιά να μη βγαίνει. Όταν τη ρώτησε γιατί ενδιαφέρεται για

την υγεία του απέξω και δεν μπαίνει κι αυτή μέσα στη σπηλιά, εκείνη του απάντησε: «*αλλ' έγωγε εισήλθον αν, ει μη εώρων πολλών εισιόντων ίχνη, εξιόντος δε ουδενός*» («*Νομίζω πως θα έμπαινα αν δεν έβλεπα πολλά αχνάρια εισερχομένων αλλά κανενός εξερχομένου*»). Ο Αίσωπος καταλήγει, ως συνήθως, με το επιμύθιο: «*οι φρόνιμοι των ανθρώπων εκ τεκμηρίων προορώμενοι τους κινδύνους εκφεύγουσι*» («*Οι φρόνιμοι άνθρωποι προβλέποντας τον κίνδυνο από τα σημάδια, τον αποφεύγουν*») (Αίσωπου Μύθοι, Εκδόσεις «Κάκτος», τόμ. 2, αριθμ. 151, σελ. 54)].

Εδώ συνεργάζονται δύο φαινομενικά αντίθετα ρεύματα σκέψης ο εμπειρισμός και ο ορθολογισμός (εμπειρία και νόηση, αντίστοιχα). Βεβαίως τίποτε δεν δεσμεύει ένα ελεύθερο πνεύμα που αναλύοντας επιδιώκει να επιτύχει τη σύνθεση των αντιθέτων. Ο Γκαίτε, κάπου είχε πει: «*Κανένα όνομα δεν με παραπλανά, κανένα δόγμα δεν με περιορίζει*». Και πάλι ο Παλαμάς, γράφει στις 3 του Θεριστή 1906: «*Ένας πόλεμος άσβηστος κρατιέται / του ελεύτερου, του ενός, του μόνου ανθρώπου, / με των ανθρώπων τα κοπάδια. Και είπε: / «Σπάστε την αλυσίδα, τ' όνομά της / όποιο κι αν είναι, / κι όσο τρανό κι αν είναι τ' όνομά της / και σεβαστό και λατρεμένο. Ζήτω / της άναρχης Ιδέας που ξεσκαλώνει! / Γιούχα τού υποκριτή, του δειλού γιούχα, / γιούχα τού ψεύτη!*» («*Ωδή στο θάνατο του IBSEN*», τόμ. 5, σελ. 159).

Πώς, λοιπόν, να μην παραγκωνίζεται ο εθνικός μας ποιητής και να μην αποσιωπάται από ημεδαπούς και αλλόθροους, σε αντίθεση με τον ηττοπαθή Καβάφη, που προωθείται διεθνώς διότι εξυπηρετεί (χωρίς να το έχει επιδιώξει) τη νέα τάξη πραγμάτων, παρέχοντάς της ένα, επιπλέον, ελληνικό ποιητικό άλλοθι;

Οι γαίες επί οθωμανικής αυτοκρατορίας και το καθεστώς τους στην Ελλάδα από το 1830 μέχρι σήμερα

Του **Δημητρίου Σταθακόπουλου**

Οθωμανολόγου - Τουρκολόγου,

Διδάκτορα του Παντείου Πανεπιστημίου και συνεργάτη του Εργαστηρίου

Τουρκικών και Ευρασιατικών Μελετών στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

Διπλωματούχου Βυζαντινής Μουσικής - μουσικολόγου.

Σύμφωνα με τα ιστορικά δεδομένα και όσα έχει δεχθεί ο Άρειος Πάγος (βλ. σχετ. απόφαση 1182 / 2018 Γ' Τμήματος), κατά τα άρθρα 1-3 του Οθωμανικού νόμου της 7ης Ραμαζάν 1274, οι γαίες διακρίνονταν στις ακόλουθες πέντε κατηγορίες (α) τις γαίες καθαρής ιδιοκτησίας (μούλκια, δηλ. οικοδομήματα, εργαστήρια, αμπελώνες), των οποίων την κυριότητα είχε αυτός που τις εξουσίαζε και μπορούσε να τις διαθέτει ελεύθερα προς τρίτους με άτυπη συμφωνία περί μεταβίβασης, (β) τις δημόσιες γαίες (μιριγιέ, δηλ. καλλιεργήσιμα χωράφια, βοσκοτόπια, δάση), των οποίων η κυριότητα ανήκε στο Οθωμανικό Δημόσιο και επί των οποίων οι ιδιώτες μπορούσαν να αποκτήσουν μόνο δικαίωμα εξουσίσεως (τεσσαρούφ), (γ) τις αφιερωμένες γαίες (βακούφια), των οποίων η χρήση και εκμετάλλευση γινόταν υπέρ κάποιου αγαθοεργού σκοπού και οι οποίες θεωρούνταν ως πράγματα εκτός συναλλαγής, (δ) τις εγκαταλελειμμένες σε κοινότητες γαίες (μετρούκε, δηλ. δημόσιοι δρόμοι, πλατείες), οι οποίες ήταν προορισμένες για την κοινή χρήση και ανήκαν στο Δημόσιο και (ε) τις νεκρές γαίες (μεβάτ, δηλ.

βουνά, ορεινά και πετρώδη μέρη, αδέσποτα δάση), οι οποίες αποτελούσαν γαίες που κανείς δεν κατείχε, δεν εξουσίαζε και δεν καλλιεργούσε και ανήκαν στο Δημόσιο.

Μετά την επανάσταση και στο διάστημα 1821-1830, επακολούθησε το πρωτόκολλο του Λονδίνου (3.2.1830) με τα οποία κυρώθηκε η Ανεξαρτησία της Ελλάδος και ρυθμίσθηκαν οι σχέσεις του Ελληνικού Δημοσίου ως προς τις άλλοτε ιδιοκτησίες των Οθωμανών, ορίζοντας, σε συνδυασμό με την από 9-7-1832 Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως "Περί διαρρυθμίσεως των Ελληνικών συνόρων", ότι το Ελληνικό Δημόσιο αποκτά την κυριότητα στα κτήματα των Οθωμανών, τα οποία είχε καταλάβει κατά την διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα (έως τις 3.2.1830) και είχε δημεύσει κατά την διάρκεια του πολέμου, καθώς και σε εκείνα, τα οποία, κατά τον χρόνο της υπογραφής των πρωτοκόλλων είχαν εγκαταλειφθεί από τους άλλοτε κυρίους τους Οθωμανούς, οι οποίοι απεχώρησαν και δεν εξουσιάζονταν πλέον από αυτούς, χωρίς παράλληλα να έχουν καταληφθεί από τρίτους μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου της

21-6/3-7-1837 “περί διακρίσεως δημόσιων κτημάτων”, περιερχόμενα κατά το άρθρο 16 αυτού στην κυριότητα του Δημοσίου ως αδέσποτα. Με τις ρυθμίσεις αυτές το Ελληνικό Δημόσιο δεν κλήθηκε ως καθολικός διάδοχος των Οθωμανών, αλλά διαδέχθηκε το Τουρκικό Δημόσιο in globo με τη γενόμενη δήμευση “δικαιώματι πολέμου”, ως ειδικού τίτλου, στο δικαίωμα κυριότητας των κτημάτων, τα οποία κατείχοντο μόνον από τους Οθωμανούς κατά την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης και/ή διότι τα κατέλαβε διαρκούντος του πολέμου, ή ως εγκαταλελειμμένα από τους πρώην κυρίους τους και εφόσον δεν κατείχοντο πλέον απ’ αυτούς.

Η διαδοχή του Ελληνικού Δημοσίου στο Οθωμανικό Δημόσιο “δικαιώματι πολέμου” αφορά και τις νήσους του Αιγαίου, με ρητή αναφορά τους στο σχετικό κείμενο του πρακτικού (αριθ. 3) και στο προηγούμενο πρωτόκολλο της 10/22-3-1829 με τον παράτιτλο “Οριοθεσία της Στερεάς και των νήσων”, διαλαμβάνοντας “Αι παρακείμενοι εις την Πελοπόννησον νήσοι, η Εύβοια και αι κοινώς καλούμεναι Κυκλάδες θέλουν αποτελέειωσάυτως μέρος τούτου του Κράτους”. Η διαδοχή όμως αυτή δεν έθιξε τα εμπράγματα δικαιώματα των ιδιωτών, τα οποία είχαν αποκτηθεί επί των ακι-

νήτων καθαρής ιδιοκτησίας (μούλκια) και τα δικαιώματα εξουσίασης “τεσσαρούφ”, τα οποία είχαν αποκτηθεί επί των δημοσίων γαιών σύμφωνα με το Οθωμανικό δίκαιο. Λόγοι ιστορικής ιδιαιτερότητας διαμόρφωσαν ένα ειδικό νομικό και ιδιοκτησιακό καθεστώς στις Κυκλάδες.

Ειδικότερα οι γαίες των νησιών αυτών χαρακτηρίσθηκαν κατά τον ιερό μουσουλμανικό νόμο ως ιδιωτικές ανήκουσες στην κατά τα άρθρα 1 και 2 του από 7ης Ραμαζάν έτους 1274 Οθωμανικού νόμου “περί γαιών” κατηγορία των καθαρών ιδιοκτησίας ακινήτων, τα οποία εξακολουθούσαν να είναι εξουσιαζόμενα υπό των μέχρι τότε κυρίων αυτών και δη κατά πλήρη κυριότητα, υπό τον όρο όμως καταβολής εγγείου φόρου.

Κατά συνέπεια, τα ακίνητα των νήσων αυτών, μη εξου-

σιαζόμενα πριν από την επανάσταση από τον Σουλτάνο, ούτε κατεχόμενα από Οθωμανούς ιδιώτες, δεν περιήλθαν στο Ελληνικό Δημόσιο, κατά διαδοχήν του Οθωμανικού Δημοσίου, δικαιώματι πολέμου και δυνάμει των περί ανεξαρτησίας της Ελλάδος πρωτοκόλλων του Λονδίνου και της από 9-7-1832 συνθήκης της Κωνσταντινούπολης.

Αυτό, όμως, συμβαίνει εφόσον πρόκειται περί γαιών καθαρής ιδιοκτησίας, ενώ και για τα νησιά των Κυκλάδων, σύμφωνα με τα ως άνω Πρωτό-

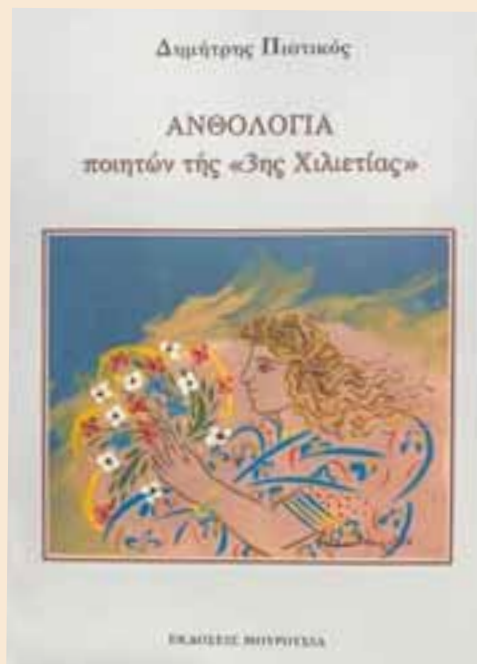
κολλα του Λονδίνου και τη Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως, για εκτάσεις που αφορούσαν τα δάση, τους αιγιαλούς, τα κοινόχρηστα, τις βοσκές και τις εκτάσεις που λόγω της μορφής τους δεν εξουσιάζονταν από κανένα, μετά τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας, κατέστη κύριος αυτών, το Ελληνικό Δημόσιο ως διάδοχος του Οθωμανικού Κράτους “δικαιώματι πολέμου”. Και τούτο διότι οι εκτάσεις αυτές παρέμειναν προσδιορισμένες κατά την ταυτότητά τους ως τμήμα της χώρας του Οθωμανικού Κράτους και οι οποίες ουδέποτε εξουσιάστηκαν από ορισμένο πρόσωπο, αλλά υπάγονταν υπό την απόλυτη εξουσία του κράτους αυτού. Μετά δε την Επανάσταση του 1821 και τη σύσταση του Ελληνικού Κράτους διά των αναφερομένων Πρωτοκόλλων και Συνθήκης, οπότε προσδιορίστηκε η χώρα του Ελληνικού Κράτους, των ακινήτων αυτών, κατέστη κύριο το νέο ελληνικό κράτος χωρίς καμιά αποζημίωση. Η νομική αυτή παραδοχή επιβεβαιώνεται από το Πρωτόκολλο της 4/16 Ιουνίου 1830, στο κείμενο του οποίου ορίζεται ότι τα κτήματα υπό το όνομα “Βακούφια” και όσα δεν είναι ιδιωτικά, αλλά εκκλησιαστικά ή δημόσια υπό το Οθωμανικό σύστημα θα ανήκουν αυτοδικαίως στην Κυβέρνηση της Ελλάδος (ΟΛΑΠ 1/2013, ΑΠ 1098/2017). Περαιτέρω, στα δημόσια κτήματα, μεταξύ των οποίων και τα εθνικά δάση, ήταν επιτρεπτή η κτήση κυριότητας από ιδιώτη με έκτακτη χρησικτησία, σύμφωνα με τις διατάξεις των ν.8 παρ. 1 Κωδ. (7.39), ν. 9 παρ. 1 Πανδ. (50.14), ν. 2 παρ. 20 Πανδ. (41.4), ν. 6 Πανδ. (44.3), ν. 76 παρ. 1 Πανδ. (18.1) και ν. 7 παρ. 3 Πανδ. (23.3) του βυζαντινορωμαϊκού δικαίου που έχουν εφαρμογή, κατά το άρθρο 51 ΕισΝΑΚ, για το χρόνο πριν από την έναρξη ισχύος του Αστικού Κώδικα, δηλαδή μετά από άσκηση νομής πάνω

στο δημόσιο κτήμα με καλή πίστη για χρονικό διάστημα μιας συνεχούς τριακονταετίας, με τη δυνατότητα αυτού που χρησιδέσποζε να συνυπολογίσει στο χρόνο της δικής του νομής και το χρόνο νομής του δικαιοπαρόχου του, εφόσον είχε γίνει με νόμιμο τρόπο καθολικός ή ειδικός διάδοχος αυτού, ενώ, κατά το ίδιο δίκαιο, τα δημόσια κτήματα είχαν εξαιρεθεί από την τακτική χρησικτησία.

Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών με εκείνες των άρθρων 18 και 21 του ν. της 21-6/10-7-1837 “περί διακρίσεως κτημάτων” (άρθρο 51 ΕισΝΑΚ) συνάγεται ότι η έκτακτη χρησικτησία χωρεί, με τις προϋποθέσεις που προεκτέθηκαν, και επί των εθνικών δασών, εφόσον όμως η τριακονταετής νομή επ’ αυτών, κατά τις διατάξεις των ν. 8 παρ. 1 Κωδ. (7.39), Βασ. 9 παρ. 1 (50.14), είχε συμπληρωθεί μέχρι και της 11ης Σεπτεμβρίου 1915, όπως τούτο προκύπτει από τις διατάξεις αφενός του ν. ΔΞΗ’/1912 και των διαταγμάτων “περί δικαιοστασίου” που εκδόθηκαν με βάση αυτόν από 19-9-1915 μέχρι και της 16ης-5-1926 και αφετέρου του άρθρου 21 του ν.δ. της 22-4/16-5-1926 “περί διοικητικής αποβολής από των κτημάτων της Αεροπορικής Αμύνης”, που επαναλήφθηκε στο άρθρο 4 του αν.ν. 1539/1938 “περί προστασίας δημοσίων κτημάτων”. Με βάση τις διατάξεις αυτές, οι οποίες διατηρήθηκαν σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα (άρθρο 53 Εισ. Ν.ΑΚ), έχει ανασταλεί κάθε παραγραφή ή δικαστική προθεσμία σε αστικές διαφορές και απαγορεύθηκε οποιαδήποτε παραγραφή δικαιωμάτων του Δημοσίου επί των κτημάτων αυτού, άρα και η χρησικτησία πάνω σε αυτά (ΟΛΑΠ 75/1987, ΑΠ 719/2015, ΑΠ 479/2015).

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ποιητών τής «3^{ης} Χιλιετίας» του Δημήτρη Πιστικού

Ο Δημήτρης Πιστικός επίτιμος Δικηγόρος και μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού του ΔΣΠ «ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ», ποιητής και δοκιμιογράφος επιμελήθηκε της Ανθολογίας ποιητών που φιλοξενήθηκαν κατά καιρούς στο περιοδικό «3η ΧΙΛΙΕΤΙΑ». Ανθολογούνται 50 ποιητές μεταξύ των οποίων και τα επίτιμα μέλη του ΔΣΠ Κική Τσαγκαράκη, Πέτρος Λακούτσης, Δημήτρης Πιστικός, Μόσχος Κεφάλας, Γιάννης Ιωσηφέλλης Δικ. Αθηνών, αλλά και Βασίλης Βασιλικός, Γιάννης Πανούσης κα. Στην ανθολογία περιλαμβάνονται βιογραφία και εργογραφία των ανθολογουμένων ποιητών καθώς και κριτική αξιολόγηση από τον ίδιο ανθολόγο ποιητή Δημήτρη Πιστικό.

«...Η ανάγκη έκδοσης μιας ανθολογίας» λέει ο Δημήτρης Πιστικός στο βιβλίο του, «συναρτάται με την ανάγκη ύπαρξης της ποίησης σε μια εποχή που το ηλεκτρονικό βιβλίο καλλιεργεί την αυταπάτη της μαζικής, πρόχειρης και επιφανειακής επαφής με το ποιητικό γεγονός καθώς και της επιτάχυνσης των ρυθμών πρόσληψης του σύγχρονου αναγνώστη. ...Η ναυπήγηση μιας μικρής κιβωτού η οποία περιλαμβάνει εντός της έναν αριθμό ποιητών και ποιημάτων, που κατά την αντίληψή μου αξίζουν να περιληφθούν για το ταξίδι της στον ανθρώπινο κατακλυσμιαίο χρόνο, κρίνεται αναγκαίο. Στόχος μου είναι να υπάρξει αυτή η μικρή κιβωτός όχι σαν παράρτημα κάποιας στενής υποκειμενικής ταξινόμησης και αξιολόγησης αλλά ως συστατικό κάποιας ευρύτερης ποιητικής συναντίληψης. Πίστη μου είναι ότι τα ανθολογημένα ποιήματα είναι αντιπροσωπευτικά δείγματα γραφής τού καθενός δημιουργού αλλά και της ποίησης του καιρού μας».

Η ανθολογία του Δημήτρη Πιστικού, χάρη κυρίως στον πλούτο και την αξιοπιστία του υλικού της και τον μεγάλο αριθμό ανθολογημένων ποιητών (50) προσφέρει στους μελλοντικούς ερευνητές γραμματολόγους μια αξιόλογη και αντικειμενική εικόνα της σύγχρονης ποίησης.

Πέτρος Λακούτσης

100
XPONIA

